

The background features several vertical and horizontal green bars of varying heights and widths. A large, stylized green number '9' is positioned on the right side, partially overlapping the text. The text is in a bold, red, sans-serif font.

Jaarverslag

**HOLLAND
FESTIVAL
2019**

inhoud

Raad van toezicht	
Bestuursverslag:	
1. Holland Festival 2019	
2. Context en educatie	
3. Communicatie & marketing	
4. Development	
5. Financiën	
6. Organisatie	
7. Bestuur	
8. Jaarrekening	
9. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	

bijlagen

05	1. Coproductie en samenwerking	64
	2. Programma 2019	65
12	3. Overzicht medewerkers 2019	70
16	4. Nevenfuncties	72
18	5. Holland Festival is mede mogelijk gemaakt door	74
22		
24		
27		
30		
31		
60		

Parlement debout - Faustin Linyekula

RAAD VAN TOEZICHT

De raad van toezicht van het Holland Festival bestond in 2019 uit Martijn Sanders (voorzitter), Mavis Carrilho (tot 1 oktober 2019), Jet de Ranitz, Gert-Jan van den Bergh, Tom de Swaan, Astrid Helstone en Clarice Gargard (vanaf 1 oktober 2019). De raad van toezicht kwam in 2019 vier keer bijeen voor de reguliere vergaderingen: op 25 maart, 13 mei, 4 oktober en 16 december. Op 16 december werd de begroting voor 2020 door de raad van toezicht goedgekeurd. De raad van toezicht vergaderde in aanwezigheid van de directeur. De vergaderingen werden in besloten kring beëindigd, buiten aanwezigheid van directeur en notulist. In alle vergaderingen werd gesproken over (toezicht op) de financiën, de stand van zaken op het gebied van development en het artistiek beleid. Vanaf december is het agendapunt over eventuele belangenverstrengeling en governance als vast onderdeel opgenomen.

Tussen januari en mei kwam de raad een aantal keren bijeen in verband met de werving van een nieuwe algemeen directeur. De procedure werd begeleid door wervingsbureau Maes & Lunau en is in mei afgerond.

Op 25 april was de startbijeenkomst van de raad van toezicht, directeur en stafleden ten behoeve van de voorbereiding voor de nieuwe cultuurnota en het nieuwe Kunstenplan met een externe facilitator, met een vervolg op 6 november, wederom in aanwezigheid van directeur en stafleden, waarbij de strategische uitgangspunten van het Kunstenplan en de cultuurnota werden besproken en notulair vastgelegd.

Op 6 november heeft er tevens een extra ingelast overleg plaatsgehad met de directeur, hoofd bedrijfsvoering, voorzitter van de raad van

toezicht en lid van de audit commissie over een aanvullende bijdrage van 100.000 euro aan *aus LICHT* ter dekking van tekorten op het gebied van recettes en fondsenwerving.

Afscheid Annet Lekkerkerker

In het vorige jaarverslag is reeds het vertrek aangekondigd van directeur Annet Lekkerkerker, nadat zij bijna tien jaar en tien edities leiding had gegeven aan het Holland Festival. In juni tijdens de Vriendenvoorstelling heeft het officiële afscheid plaatsgehad, in aanwezigheid van de raad van toezicht, alle medewerkers, vrienden, relaties en andere belangrijke stakeholders. De raad dankt Annet Lekkerkerker voor de plezierige samenwerking en haar fantastische inzet voor het Holland Festival.

Benoeming nieuwe directeur en artistiek besturingsmodel met associate artists (aa's)

Per 1 september 2019 is Emily Ansenk, voormalig directeur-bestuurder van de Kunsthal, benoemd tot algemeen directeur van het Holland Festival. Zij is evenals de vorige directeur verantwoordelijk voor zowel het zakelijke als het artistieke beleid. Met haar benoeming, expertise, staat van dienst en ruime bestuurservaring in de culturele sector, is de koers van het Holland Festival gewaarborgd.

In 2019 werkte het festival voor het eerst met het artistieke model van 'associate artists': een of twee kunstenaars die zich voor een editie aan het festival verbinden. Binnen de programmering staat hun werk centraal, maar ook dat van kunstenaars aan wie zij artistiek verwant zijn. In 2019 waren dit de Zuid-Afrikaanse beeldend kunstenaar en muziektheatermaker William Kentridge en de Congolese choreograaf en storyteller Faustin Linyekula. Hun rol als associate artist heeft geleid tot een eclatant succes van het festival en de urgentie en maatschappelijke relevantie van het festival werd onderstreept. Het model van 'associate artists' zal ook in 2020 worden voortgezet.

Risicobeheersing

Er is gesproken over risicobeheersing bij het Holland Festival. In 2018 is afgesproken dat er

onderzoek gedaan zou worden naar het risico op het gebied van (artistieke) reputatie. Vanwege de directiewissel wordt dit onderzoek doorgeschoven naar 2020.

Development

De raad van toezicht sprak elke vergadering over de stand van zaken op het gebied van fondsen- en sponsorwerving. De raad constateerde dat de bereidheid van corporate sponsors om het festival te ondersteunen verkleint. Daarbij wijst de raad er opnieuw op dat de ondersteuning van het festival door private fondsen naar zijn aard nooit structureel is. De raad is blij met de private fondsen die het festival steunen, met name met de meerjarige bijdragen van hoofdbegunstiger Fonds 21 en Stichting Ammodo. Met trots werd gezien dat het aantal Vrienden dat het festival ondersteunt stabiel is, ondanks het feit dat sinds een aantal jaar de druk op particulieren om verschillende culturele doelen te ondersteunen steeds groter wordt. De raad heeft zich, in samenwerking met directie en hoofd development, opnieuw ingezet om het aandeel 'derde geldstroom' te borgen. Drie leden van de raad van toezicht zijn governor en een lid is hartsvriend, dit is zowel een uiting van betrokkenheid bij het festival als ook bedoeld als goed voorbeeld voor andere potentiële gevers. Het is geen verplichting om als lid van de raad van toezicht ook particuliere financier van het festival te zijn, ieder lid is onafhankelijk.

Kunstenplan 2021-2024

De raad van toezicht is in 2019 betrokken geweest bij het vaststellen van de uitgangspunten voor het meerjarige beleidsplan en de strategische doelstellingen van het Holland Festival. Gezien de artistieke ambitie van het festival, de voortdurende stijging van in- en externe kosten en om te blijven voldoen aan eisen van goed werkgeverschap en fair practice – is de raad van mening dat een verhoging van het structurele subsidiebedrag noodzakelijk is om op huidig, succesvol, niveau te blijven functioneren. De raad van toezicht heeft ingestemd met het beleidsplan 2021-2024 zoals dat eind januari 2020 bij OCW en gemeente Amsterdam is ingeleverd.

Tenslotte

Op 23 maart 2020 heeft de raad van toezicht de jaarstukken 2019 besproken. Vastgesteld is dat Stichting Holland Festival er opnieuw in geslaagd is een Holland Festival editie te organiseren die aan de gestelde doelen en verwachtingen voldeed

binnen de gestelde financiële kaders. Op grond hiervan en op grond van de door de directeur gepresenteerde informatie en toelichting heeft de raad van toezicht het jaarverslag 2019 goedgekeurd. De jaarrekening en het bestuursverslag is gecontroleerd en goedgekeurd door accountant Kamphuis & Berghuizen. Op grond hiervan verleent de raad van toezicht decharge aan het bestuur voor het gevoerde beleid.

De raad van toezicht van het Holland Festival ontvangt geen bezoldiging, hanteert de Governance Code Cultuur, Fair Practice en de Code Diversiteit en Inclusie, en heeft vastgesteld dat de salariering van de directeur de WNT-norm niet overschrijdt. Een toelichting hierop is opgenomen in de jaarrekening.

De raad van toezicht dankt alle medewerkers van het Holland Festival voor hun enthousiasme, kennis, kunde en grote inzet.

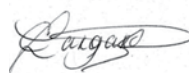
Amsterdam 23 maart 2020,

Martijn Sanders
voorzitter

Gert-Jan van den Bergh

Clarice Gargard

Astrid Helstone

Jet de Ranitz

Tom de Swaan

GOVERNANCE

Missie en maatschappelijke doelstelling

Artistieke vernieuwing, innovatie en experiment zijn de kernwaarden van het Holland Festival. Elk jaar in juni toont het festival grensverleggende voorstellingen van makers van over de hele wereld en nieuwe ontwikkelingen binnen de podiumkunsten. Als grootste internationale podiumkunstenfestival van Nederland draagt het Holland Festival bij aan de groei van een breed en loyaal publiek voor innovatieve, internationale podiumkunst, en weet dat publiek ook aan zich te binden.

Governance Code Cultuur

Het Holland Festival past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur toe. De organisatie heeft de juridische vorm van een stichting en is sinds de oprichting in 1947 ook als zodanig bij de Kamer van Koophandel ingeschreven. De stichting wordt geleid door een dagelijks bestuur dat bestaat uit een algemeen directeur – in het jaarverslag als directeur aangeduid. Als toezicht houdend orgaan opereert de raad van toezicht. De raad van toezicht bestaat op dit moment uit zes personen. De raad volgt de code als het gaat om benoeming en herbenoeming, en hanteert daarbij een rooster van aftreden. De herbenoeming van twee leden van de raad buiten de termijn is met een aantoonbare reden geweest en toegelicht in het jaarverslag van 2018. Het afgelopen jaar heeft de raad van toezicht twee nieuwe leden openbaar geworven en daarvoor zijn de profiel schetsen aangescherpt om zo diversiteit te borgen. Er is bewust gezocht naar leden met

Los Incontados: un tríptico - Mapa Teatro

verschillende achtergronden en expertises die elkaar onderling aanvullen, met de profielen HR en maatschappij & cultuur. De raad van toezicht is qua diversiteit in balans (gender, leeftijd, kennis, en bi-culturele achtergrond). De competenties van de leden van de raad van toezicht zijn weergegeven in een competentie matrix.

Integriteit, onafhankelijkheid en nevenactiviteiten

Governance wordt als onderwerp standaard minstens een keer per jaar geagendeerd op de vergadering van de raad van toezicht. Iedere vergadering wordt stilgestaan bij wijzigingen in (neven) functies en mogelijke belangenverstrengeling. Het onderwerp governance wordt tevens vanaf komend jaar op de halfjaarlijkse personeels-

		benoemd per	1e termijn	2e termijn	extra termijn
Martijn Sanders	Voorzitter	11-03-2009	11-03-2013	11-03-2017	11-03-2021
Mavis Carrilho	Lid	09-10-2010	09-10-2014	09-10-2018	09-10-2019
Gert-Jan van den Bergh	Lid	04-01-2016	04-01-2020	04-01-2024	
Tom de Swaan	Lid	08-07-2016	08-07-2020	08-07-2024	
Jet de Ranitz	Lid	21-09-2016	21-09-2020	21-09-2024	
Astrid Helstone	Lid	12-12-2018	12-12-2022		
Clarice Gargard	Lid	01-10-2019	01-10-2023		

vergadering geagendeerd en maakt onderdeel uit van de jaarcyclus. Toestemming voor nevenactiviteiten wordt aangevraagd bij de directeur en in het geval van de directeur wordt er toestemming gevraagd aan de raad van toezicht. Nevenactiviteiten van zowel raad van toezicht als directeur en medewerkers worden vermeld in het jaarverslag. Er is het afgelopen jaar geen sprake geweest van belangenverstremming of van tegenstrijdige belangen.

Beautiful Me - Gregory Maqoma

Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Het Holland Festival hanteert een bestuursreglement waarin het handelen, de rechten en plichten van de directeur staan beschreven en er is een raad van toezichtreglement.

De raad van toezicht en de directeur komen jaarlijks ten minste viermaal in vergadering bijeen en eenmaal voor een strategiesessie. De vergadering kent een aantal vaste onderwerpen te weten (nieuwe) nevenfuncties, (toezicht op) de financiën, risicobeheer, de stand van zaken op het gebied van development en het artistiek beleid. In de strategiesessie wordt de meerjarige visie, de organisatie en het onderwerp governance van het Holland Festival besproken.

Een keer per vier jaar, gelijk aan de subsidiëringssystematiek, is de raad van toezicht betrokken bij het vierjarig Kunstenplan. In 2019 is daar uitgebreid aandacht aan besteed met een algemene strategiesessie in mei, een bespreking in november en een extra ingelaste bijeenkomst in januari 2020.

De raad van toezicht evalueert eenmaal per jaar het eigen functioneren aan de hand van de Governance Code Cultuur. Volgend jaar en in 2023 zal deze evaluatie worden begeleid door een externe

partij. Voorafgaand aan de evaluatie vult de raad van toezicht een zelfscan in. Tevens worden de bevindingen van de evaluatie gerapporteerd in het jaarverslag, zie hieronder uit het verslag van 2019:

De raad van toezicht is tevreden met de onderlinge samenwerking. Verschillen in achtergrond en expertise zijn voldoende geborgd. Bij werving zal steeds rekening worden gehouden met de verschillende leeftijden van de leden zodat er sprake blijft van een evenwichtige samenstelling. De kwaliteit van de informatievoorziening vanuit de organisatie is goed op orde. De agenda wordt door de voorzitter samengesteld en met de directeur afgestemd, vergaderstukken worden een week voor de vergadering toegestuurd. Betrokkenheid met medewerkers in de organisatie vanuit de raad is goed. De transparantie is daardoor groot en de raad kan zich hierdoor een goed oordeel vormen. De leden van de raad van toezicht waren bij meerdere voorstellingen, ontvangsten en contextprogrammering in het festival aanwezig, waardoor zij goed zicht hebben op het festival.

Het bestuur

Het bestuur werd in 2019 gevormd door Annet Lekkerkerker tot 1 september 2019 en vanaf 1 september 2019 door Emily Ansenk als algemeen directeur (zie ook bestuursverslag). Er is door de directeur verslag gedaan van haar eerste maand bij het Holland Festival in de september-vergadering van de raad van toezicht. Er hebben meerder gesprekken met de voorzitter plaats gevonden over de gang van zaken in de eerste maanden, de prioriteiten van de directeur en de invulling van haar taken. Beiden hebben geconstateerd, informeel en formeel dat de samenwerking met het team, de invulling van het takenpakket en de lancering van het programma goed is gegaan. Het eerste formele functioneringsgesprek zal plaats hebben in april 2020.

Raad van toezicht en zijn toezichhoudende, adviserende en werkgeversrol

Afgelopen jaar had de raad van toezicht een actieve taak in de search voor een nieuwe algemeen directeur. Vanwege de wisseling binnen het dagelijks bestuur in 2019 en het ophanden zijnde vertrek van hoofd bedrijfsvoering in 2020 achtte Holland Festival het op dit moment verstandig om een langer dan vier jaar durende relatie met de controlerend accountant aan te houden. Enerzijds om praktische redenen maar ook omwille van continuïteit.

De leden van de raad van toezicht dragen naast het opstellen van hun eigen netwerken en het

De zes Brandenburgse Concerten - Anne Teresa De Keersmaeker, Amandine Beyer, Rosas, B'Rock Orchestra

leggen van contacten die voor het festival interessant zouden kunnen zijn, ook bij door hun expertise te delen: HR-vraagstukken, diversiteit en inclusie, juridisch, financieel en maatschappelijk.

De samenstelling

De samenstelling van de raad van toezicht is beschreven in de reglementen. De reglementen worden aankomend jaar geëvalueerd en waar nodig herzien tegen de achtergrond van de Governance Code Cultuur. Jaarlijks wordt tijdens de strategiesessie de competentiematrix opnieuw

ingevuld. De profielschets wordt periodiek en in ieder geval bij vacatures in de raad herzien aan de hand van de competentiematrix. Nieuwe raad van toezichtleden krijgen een inwerkprogramma en worden door de directeur verder geïntroduceerd in de organisatie en maken kennis met medewerkers van de organisatie.

Eight - Michel van der Aa

BESTUURSVERSLAG

I. HOLLAND FESTIVAL 2019

De 72e editie van het Holland Festival was een bijzondere. Het was de eerste editie waarin werd gewerkt met associate artists: kunstenaars van wie we nieuw werk coproduceren en presenteren, naast bestaand werk, en wier inspiratiebronnen en thematieken de handvatten bieden voor een deel van het festivalprogramma. De Zuid-Afrikaanse kunstenaar William Kentridge en choreograaf en storyteller Faustin Linyekula uit de Democratische Republiek Congo waren de eerste associate artists. Ook was er de nu al legendarische wereldpremière van *aus LICHT*, een megaproductie met muziektheater van Karlheinz Stockhausen in de Gashouder – een coproductie van De Nationale Opera, Holland Festival, Koninklijk Conservatorium Den Haag en de Stockhausen-Stiftung für Musik.

Associate artists

William Kentridge en Faustin Linyekula bleken een grote belangstelling te delen voor denkers als Édouard Glissant en onderwerpen uit de geschiedenis van Afrika. Die gedeelde interesses, het feit dat beiden een studio hebben in hun woonplaats waar jonge kunstenaars werk kunnen ontwikkelen, en de breedte van hun eigen werk, maakten dat het artistieke team bij het samenstellen van het programma uit een groot aanbod kon kiezen. Het festival coproduceerde nieuw werk van beiden, toonde bestaand werk en nodigde in samenspraak met hen makers met een artistieke verwantschap uit. Zo was de openingsvoorstelling Kentridges indrukwekkende muziektheaterproductie *The Head & The Load*, over de honderdduizenden Afrikanen die in de Eerste Wereldoorlog als dragers werden ingezet. Daarnaast stonden zijn 'ciné-concert' *Paper Music* en zijn interpretatie van de *Ursonate* van Kurt Schwitters op het programma. In Eye Filmmuseum werd de Kentridge-tentoonstelling *William Kentridge – Ten Drawings for Projection* geopend. Van Linyekula toonden we *Not Another Diva ...*, een theateraal concert met drie sterke vrouwelijke performers. Ook waren zijn multidisciplinaire klassieker *Sur les traces de Dinozord* en het nieuwe werk *Congo* te zien.

In Amsterdam-Zuidoost enceneerde Linyekula de theatrale optocht *Parlement debout* met lokale medewerkers. Theater Frascati fungeerde twee weken lang als 'het huis' van Kentridge en Linyekula, waar naast eigen werk dat van talentvolle, vaak jonge kunstenaars stond. Zij ontwikkelden dat ofwel in Kentridges The Centre for the Less Good Idea in Johannesburg of in Linyekula's Studios Kabako in Kisangani.

William Kentridge en Faustin Linyekula

Het artistiek team programmeerde tevens werk van kunstenaars die aan de associate artists verwant zijn. Zo was *Antony and Cleopatra* te zien van de Portugese regisseur Tiago Rodrigues, die als artistiek directeur van Teatro Nacional D. Maria II in 2016 Linyekula stadskunstenaar in Lissabon maakte. Het Colombiaanse Mapa Teatro, geleid door oud-studiegenoten van Kentridge, kwam met *Los Incontados: un tríptico*. De Zuid-Afrikaanse choreograaf Gregory Maqoma werkte met zowel Linyekula als Kentridge. Te zien waren zijn choreografie *Cion; Requiem of Ravel's Bolero* en de solo *Beautiful Me*, waarvoor onder anderen Linyekula choreografisch materiaal leverde. Maqoma was bovendien te zien als danser in *The Head & The Load*, in een eigen choreografie. Dit hele 'luik' dat verbonden was aan de associate artists toonde een Holland Festival met nieuw elan, met een duidelijke urgentie dankzij de verbinding met ook in Nederland actuele onderwerpen (het brengen van onbekende verhalen, representatie van het zwarte lichaam) en met de uitdrukkelijke wens nieuwe publieksgroepen te vinden. Tot onze grote vreugde werd die drive herkend en opgepakt door pers en publiek.

aus LICHT

De meest in het oog springende wereldpremière dit jaar was *aus LICHT*, onder regie van Pierre Audi. 9.226 mensen bezochten de Gashouder tijdens drie uitvoeringen van de driedaagse marathonvoorstelling. Hierin kwamen vele hoogtepunten uit de operacyclus *LICHT* van Karlheinz Stockhausen voorbij, meer dan vijftien uur live muziek. Ruim zeshonderd mensen werkten vier jaar lang voor en achter de schermen aan deze 'once-in-a-lifetime'-gebeurtenis, die geproduceerd is met De Nationale Opera, Koninklijk Conservatorium Den Haag en de Stockhausen-Stiftung für Musik. *aus LICHT* werd enthousiast ontvangen. The New Yorker noemde het 'een van de grote theaterevenementen van deze eeuw.' Met deze productie bevestigt het Holland Festival zijn reputatie als dé plek voor avontuurlijk, grootschalig en grensverleggend werk. De educatieve component (onder de 398 deelnemende artiesten waren er 204 studenten) zorgde er bovendien voor dat deze unieke productie ook een langetermijneffect heeft. Ook verschijnen er nog een videoregistratie van de productie en een documentaire over het maakproces door Oeke Hogendijk. Haar film *LICHT* zal in 2021 in de bioscoop te zien zijn.

De megaproductie *aus LICHT* is het voorbeeld van een productie die alleen in het Holland Festival kan plaatsvinden: unieke projecten, in een meerjarige samenwerking, met een enorme media exposure, met ruim 9.200 bezoekers uit dertig landen, waaronder veel jongeren, en aanvullend op de internationale programmering in Nederland. Maar naast het succes was er ook de enorme druk op de kleine organisatie van het Holland Festival. De inspanning die het van, zowel de Productieafdeling, als de Communicatie & Marketing afdeling en het Development team heeft gevegd, was zeer groot. Om bovenop het reguliere bedrag dat jaarlijks geworven moet worden, nog eens extra 1,3 miljoen euro te werven is een groot financieel risico. De kostenoverschrijding die het project met zich mee heeft gebracht, is naar rato gedragen door de samenwerkende partners. Om in de toekomst dergelijke grote grensverleggende projecten te kunnen blijven doen, moet het artistieke budget worden vergroot en de organisatie (tijdelijk) worden versterkt.

Digitale schermen op Centraal Station

Triptych (Eyes of One on Another) - Bryce Dessner, Kaneza Schaal, Korde Arrington Tuttle, Roomful of Teeth, Asko|Schönberg

Opvallend werk

Ander werk dat dit jaar opviel, kwam onder anderen van de Belgische Anne Teresa De Keersmaeker, die met dansers van Rosas en de musici van het B'Rock Orchestra in *De zes Brandenburgse Concerten* Bach liet horen en zien zoals nooit tevoren. De Poolse regisseur Krystian Lupa stond voor het eerst op het Holland Festival met zijn Kafka-bewerking *Proces*; het was een ongemakkelijke illustratie van wat er momenteel in Polen van regeringswege wordt doorgeduwd. Theatermaker Philippe Quesne debuteerde op het festival met het beeldende, absurdistische *Crash Park - La vie d'une île*. De controversiële, Spaanse theatermaakster Angélica Liddell kwam terug met *The Scarlet Letter* en had een groter en toegewijder publiek dan ooit. En ook componist Bryce Dessner was weer aanwezig met de nieuwe muziektheatervoorstelling *Triptych (Eyes of One on Another)* over de Amerikaanse fotograaf Robert Mapplethorpe. Naar aanleiding van deze voorstelling richtte Melkweg Expo samen met Holland Festival de spraakmakende tentoonstelling *Eyes on Robert* in. *Mitra* was beklemmend muziektheater over het tragische lot van een Iraanse psychoanalytica. Met *Turan Dokht* maakten de Iraanse componist Aftab Darvishi en Nederlandse regisseur Miranda Lakerveld een 'interculturele herschrijving' van de klassieke opera *Turandot*. De Franse schrijver en rapper Abd Al Malik was in het Muziekgebouw te

zien met zijn 'ritmische rebellie' *Le jeune noir à l'épée*, waarin hij, gebruikmakend van teksten van Charles Baudelaire en Édouard Glissant, vertelde over zijn jeugd en ontsnapping uit de Franse banlieues.

Digitale kunst

De virtual reality-ervaring *Eight* van de Nederlandse componist Michel van der Aa was zo populair dat het festival het aantal time-slots heeft verdubbeld om aan de grote belangstelling te voldoen. *Eight* was een van de tien voorgeselecteerden voor een Gouden Kalf van het Nederlands Film Festival in de categorie Best Interactive 2019.

Feiten en cijfers

In 2019 nodigde Holland Festival 36 gezelschappen uit. Samen speelden die 138 voorstellingen in 26 dagen. In die periode verwelkomde het festival ruim 84.000 bezoekers, die goed waren voor een zaalbezetting van 84%. Diverse gratis evenementen maakten onderdeel uit van het programma, waaronder *Parlement debout* in Amsterdam-Zuidoost, *The Invisible Exhibition* en *Vehicle* in Frascati en *Opera in het park*, een vertoning van *Pelléas et Mélisande* in Park Frankendael.

Publiek bij *Parlement debout*

2. CONTEXT EN EDUCATIE

Het Holland Festival organiseert elke editie een uitgebreid contextprogramma om daarmee de toegankelijkheid van het festivalprogramma te vergroten, bij te dragen aan het verstevigen van het maatschappelijke draagvlak voor kunst en cultuur en het hoofdprogramma in te bedden in het actuele discours.

Het Holland Festival bood ook in 2019 weer een uitgebreid en succesvol contextprogramma aan voor publiek dat verdieping zocht van de festivalthema's. Naast de altijd druk bezochte inleidingen en nagesprekken bestond het programma dit jaar uit diverse verdiepende, introducerende en educatieve activiteiten, voor jong en oud, zoals: rondleidingen, films, gesprekken met de associate artists, een tentoonstelling en workshops.

Listening party Eddy De Clercq

Context

Nieuw dit festival was de gebundelde serie contextprogramma's onder de naam: *The Welcome Table*. De titel verwijst naar een nooit afgemaakte toneeltekst van de Amerikaanse schrijver James Baldwin, een prominent strijder tegen het racisme in zijn land. In de verschillende gesprekken, workshops en filmvertoningen onderzocht het festival – samen met onder andere The Black Archives, Black Renaissance en de Heritage Tours – onderwerpen zoals: kolonialisme, Négritude, Harlem

Renaissance en het werk van Édouard Glissant. Zo gaf de Amerikaans-Malinese kunstenaar Manthia Diawara een toelichting op zijn documentaire en het werk van filosoof Glissant. Professor Tracy Denean Sharpley-Whiting gaf een lezing over de rol van de vrouw in de Négritude-beweging. De serie sloot af met *Afropean*. Onder leiding van schrijver Johny Pitts werd onderzocht hoe kennis wordt overgedragen tussen generaties in de zwarte diaspora met als hoofdgast Umar Bin Hassan, één van de oprichters van *The Last Poets*. Het programma *Landloos* in samenwerking met het online kunstplatform Mister Motley is een nieuwe stap die het Holland Festival zet in het onderzoek naar vernieuwende vormen van context-programmering. Net als de tentoonstelling *Eyes on Robert* in Melkweg Expo waarin hedendaagse Nederlandse fotografen reageren op het werk van Mapplethorpe.

Talentontwikkeling

Opnieuw vond dit jaar tijdens het Holland Festival immerse@HF plaats. Dit is een programma waarvoor een aantal (inter)nationale 'midcareer' podiumkunstenaars tijdens het festival uitgenodigd worden om een programma te volgen met als doelstelling om elkaar en het Holland Festival beter te leren kennen en om internationale netwerken te stimuleren. De deelnemers waren: theatermaakster Francesca Lazzeri (Italië/Nederland), componiste Ashley Fure (Verenigde Staten), regisseur en muzikante Séverine Chavier (Frankrijk), harpiste Andrea Voets (Nederland), regisseur/actrice Violeta Gil (Spanje). Elke deelnemer gaf vooraf een presentatie van haar of zijn eigen werk. Er werden elf voorstellingen bezocht in vijf dagen, waaronder *Eight*, *aus LICHT*, *Turan Dokht* en *Crash Park – la vie d'une île*. Ook hadden ze diverse ontmoetingen met festivalkunstenaars, onder wie Miranda Lakerveld en Julia Isenia.

Educatie

De educatieve activiteiten die het festival organiseerde, richtten zich op verschillende doelgroepen. 120 middelbare scholieren van het Hyperion Lyceum in Amsterdam-Noord bezochten de generale repetitie van *The Head & The Load*. Voorafgaand aan het bezoek ontwikkelde het Holland Festival samen met theaterdocenten Diede

Afropean - met o.a. Johny Pitts en schrijfster Bernadine Evaristo

Daalman en Hannegijs Jonker een speciale CKV-dag. Op deze dag maakten de leerlingen kennis met het werk van William Kentridge door middel van een muziekworkshop, een tekenopdracht en een opdracht om door middel van kostuums aan personages en status te werken. Tijdens deze dag maakten de leerlingen in kleine groepjes een nieuwe trailer voor de voorstelling. Ze moesten gebruik maken van recensies van de voorstelling en stop-motion technieken en korte clips van de gevolgde workshop. Ook werden er projecten georganiseerd voor leerlingen van de Open Schoolgemeenschap Bijlmer (OSB) ter voorbereiding op *Parlement Debout* van Faustin Linyekula. In samenwerking met de theaterafdeling van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) werd een traject ontwikkeld rond The Centre for the Less good Idea. In het voorjaar van 2019 werkten vier verschillende opleidingen van de HKU drie dagen aan het project dat werd gepresenteerd in theater Frascati. Afsluitend was er een workshop met William Kentridge.

De schrijvers van het toneelschrijfproject van ITA-Ensemble en theater Frascati bezochten de voorstelling *Proces* en hadden een exclusieve ontmoeting met Krystian Lupa.

3. COMMUNICATIE & MARKETING

De Communicatie & Marketingafdeling stelt zich jaarlijks ten doel een zo groot en breed mogelijk publiek te bereiken, met een focus op jongere doelgroepen. Daarnaast wordt er naar een gemiddelde zaalbezetting gestreefd van minimaal 80%. Voor 2019 werden daar nog extra doelstellingen aan toegevoegd. Voor het eerst moest de nieuw aangevangen jaarlijkse samenwerking met associate artists programmatisch over het voetlicht worden gebracht. Daarnaast moest de immense productie *aus LICHT* binnen het festivalprogramma een grootse happening worden met eveneens een hoge zaalbezetting en een gevarieerd publiek. Het resultaat was een gemiddelde zaalbezetting in het festival van ruim 84%, een gevarieerd publiek in het festival en veel jongeren in de derde cyclus van *aus LICHT*. Een ander belangrijk aspect is jaarlijks het festivalgevoel in de stad. Ondanks de steeds strengere maatregelen lukt het Holland Festival prima om goed zichtbaar te zijn in de stad en er was mede door *aus LICHT* veel reuring rondom de voorstellingen.

aus LICHT

Strategie

Het festival communiceert op meerdere niveaus. Op corporate, festival- en voorstellingsniveau. Op corporate-niveau positioneert het festival zich als AAA-merk dat bijzondere producties naar Nederland brengt en daarmee een aanvulling biedt op het podiumkunstenaanbod in Nederland. Op festivalniveau wordt de samenhang van de programmering over het voetlicht gebracht waarbij in 2019 de nadruk lag op de nieuwe artistieke

Sur les traces de Dinozord - Faustin Linyekula, Studios Kabako

samenstelling van het team met jaarlijks een of meerdere associate artists en hun inbreng in het programma. Op voorstellingsniveau werden voornamelijk online-campagnes gevoerd die gericht zijn op specifieke doelgroepen, passend bij de voorstellingen.

Festivalcampagne

Het Holland Festival heeft door designbureau Thonik een lichte aanpassing laten maken in zijn huisstijl om een nieuwe artistieke periode te markeren. Voor de festivalcampagne namen zij de veelkleurigheid van de programmering als uitgangspunt en, met een combinatie van het Holland Festival logo en cirkels, maakten ze gezichten die refereerden aan Afrikaanse vruchtbaarheidspoppetjes. Het effect van de campagne was goed te vertalen in stadsaankleding en outdoor-campagnes waardoor de stad in juni een feestelijk uiterlijk kreeg.

Breed en divers publiek

Het Holland Festival streeft er jaarlijks naar om een diverser en jonger publiek te bereiken om zijn publieksamenstelling op lange termijn gevarieerd te houden. Om deze groepen te bereiken werkt het festival samen met vele partners die hen kunnen motiveren en activeren. Studenten en CJP-kaarthouders konden tickets kopen met hoge kortingen. Vakstudenten konden op de dag zelf tickets kopen voor maar € 6. En er werd samengewerkt met de conservatoria in Nederland om studenten voor

een schappelijk tarief *aus LICHT* te laten bezoeken. Via We Are Public en Subbacultcha werd hun achterban bereikt, maar er werd ook samengewerkt met maatschappelijke organisaties zoals de Protestantse Diaconie, Stadspas en IMC Weekendschool, om ook minder welgestelde groepen de kans te bieden het festival te bezoeken.

HF Young

Sinds 2010 zorgt het eigen HF Young-programma voor een constante aanwas van jonge festivalbezoekers die, als ze eenmaal in aanraking zijn gekomen met het festival, een hechte band opbouwen en vervolgens jaarlijks terugkomen. Dit programma laat meer jongeren kennis maken met het festival en verlaagt de drempel voor voorstellingsbezoek. De leden van de HF Young-community konden dit jaar voor acht voorstellingen tickets tegen een gereduceerd tarief van € 20 kopen, en *Electro Symphonic Orchestra* kostte hen slechts € 10. Na afloop van een aantal voorstellingen kregen zij een drankje aangeboden op speciaal voor hen georganiseerde borrels. De HF Young Circle, bestaande uit tien betrokken young professionals, zorgde ervoor dat zoveel mogelijk jongeren naar het festival kwamen. Om hen en hun netwerk te enthousiasmeren was er voorafgaand aan het festival een speciale HF Young Academy: een bijeenkomst om hen te laten kennismaken met het programma. Meer dan 850 young professionals bezochten het HF Young-programma. De HF Young Circle 2019 bestond uit: Andrea Kristic, Bart Truijens, Hassina Bahar, Omar de Jong, Naomi van der Linden, Esther Zijregtop, Rick Nelson, Steven van den Haak, Victorine Dijkstra, Ikenna Azuike, Cornell Vernooij.

Mediapartners

Het Holland Festival is trots op de bijzondere samenwerking met zijn mediapartners VPRO en NTR. Deze jarenlange samenwerking werd in 2019 voortgezet wat resulteerde in drie VPRO televisie-uitzendingen over het Holland Festival op zaterdagavond, gepresenteerd door Nadia Mousaid. Daarnaast maakte de NTR een speciaal portret over associate artist Faustin Linyekula en was het Holland Festival op de radio te horen; Radio 4 zond twee Avondconcerten uit.

Communicatiemiddelen

Het Holland Festival werkt altijd cross-mediaal om een zo groot mogelijk publiek naar het festival te halen. De ervaring leert dat in de opmaat naar het festival een goede buzz van belang is. Doordat het festival maar een beperkte periode per jaar zichtbaar is, hebben wij de mogelijkheid het publiek in deze periode wat meer te benaderen dan gewoonlijk. Direct mailing en electronic direct

mailing, het programmaboek, social media en de website zijn de belangrijke zuilen voor het aanjagen van de kaartverkoop in de maanden februari tot en met april. Voor de maand mei zet het festival vooral in op vrije publiciteit, zowel in kranten en tijdschriften als online blogs en vlogs. Naast recensies zijn outdoor-campagnes en citydressing tijdens het festival de grote aanjagers voor de kaartverkoop.

Vrije publiciteit

Het Holland Festival kreeg ook dit jaar veel aandacht van de schrijvende pers. Met een succesvolle perspresentatie, die op 25 februari plaatsvond in theater Frascati, werd er veel aandacht gewekt voor het rijke festivalprogramma. Mede door de productie *aus LICHT* en de twee associate artists werd er extra veel geschreven. De landelijke dagbladen *NRC Handelsblad*, *Trouw* en de *Volkscrant* publiceerden voorafgaand aan het festival hun voorbeschuivingen en recenseerden vele voorstellingen. *De Groene Amsterdammer* maakte een zestien pagina's dikke special en Het Parool wijdde twee aparte specials aan de festivalprogrammering en aan *aus LICHT*. De internationale pers kwam massaal af op *aus LICHT*. Zowel De Nationale Opera als het Holland Festival en het Koninklijk Conservatorium Den Haag oogstten nationaal en internationaal veel lof.

Mitra - Jorge León, Eva Reiter, George van Dam, Claron McFadden

Website en app

De website is samen met het programmaboek de belangrijkste informatiebron voor het Holland Festivalpubliek. De app kreeg dit jaar een extra functionaliteit in de vorm van online avondprogramma's. De websites werden ruim 357.000 keer bezocht door 225.000 bezoekers (inclusief auslicht.nl). De Holland Festivalblog functioneerde als de onlinefestivalkrant met het laatste nieuws, achtergrondverhalen, interviews en foto- en videoreportages. Stephan Sanders schreef een wekelijkse column voor de blog.

Social media

Dat social media aan mode onderhevig zijn, blijkt ook bij het Holland Festival. Facebook blijft onverminderd belangrijk voor het bereiken van specifieke doelgroepen. Twitter wordt voor het festival steeds minder belangrijk en Instagram stijgt in het aantal volgers.

Google Grants

Holland Festival maakt sinds een aantal jaar gebruik van Google Grants voor zijn Adwords-campagnes. Dit Google Grants-programma is van grote waarde voor het festival en wordt ingezet om crossmediale campagnes te voeren en speciale doelgroepen te bereiken waarmee het festival anders moeilijker in aanraking komt.

Stadsaankleding

De stadsaankleding markeert jaarlijks de festivalperiode en maakt het festival zichtbaar in Amsterdam. De vlaggen, affiches, banners en gebouwaankleding sieren de stad, versterken het vrolijke festivalgevoel en jagen de kaartverkoop aan. De bestickerde tram die jaarlijks, als onderdeel van de aankleding, een maand lang op verschillende trajecten door de stad rijdt, geeft het festival ook een gezicht in de wijken waar geen theaters zijn.

Database

De database van het Holland Festival is net als vorige jaren weer verrijkt met klantgegevens uit de verschillende kaartverkoopsystemen van de Holland Festivallocaties. Deze database is de backbone voor het retentieprogramma van het festival. Daarnaast is het, naast publieksonderzoek, de bron voor onderzoek naar koopfrequentie, het verzorgingsgebied van het festival en biedt inzichten in koopgedrag.

In 2019 zijn alle digitale processen van de organisatie tegen het licht gehouden en is een intern programma van eisen opgesteld voor een digitale verbeterslag. De sterk verouderde database moet worden vervangen, een nieuw ticketingsysteem is geïntroduceerd en een nieuw geïntegreerd CRM-systeem is geselecteerd. Daarmee wordt de basis gelegd voor een state-of-the-art digitaal platform, passend bij de nieuwe digitale strategie en ambities van het Holland Festival. De eerste fase van het vervolgtraject, inclusief bijbehorende investering, wordt in 2020 geïmplementeerd.

Cion; Requiem of Ravel's Bolero - Gregory Maqoma, Vuyani Dance Theatre

Opera in het park: Pelléas et Mélisande

4. DEVELOPMENT

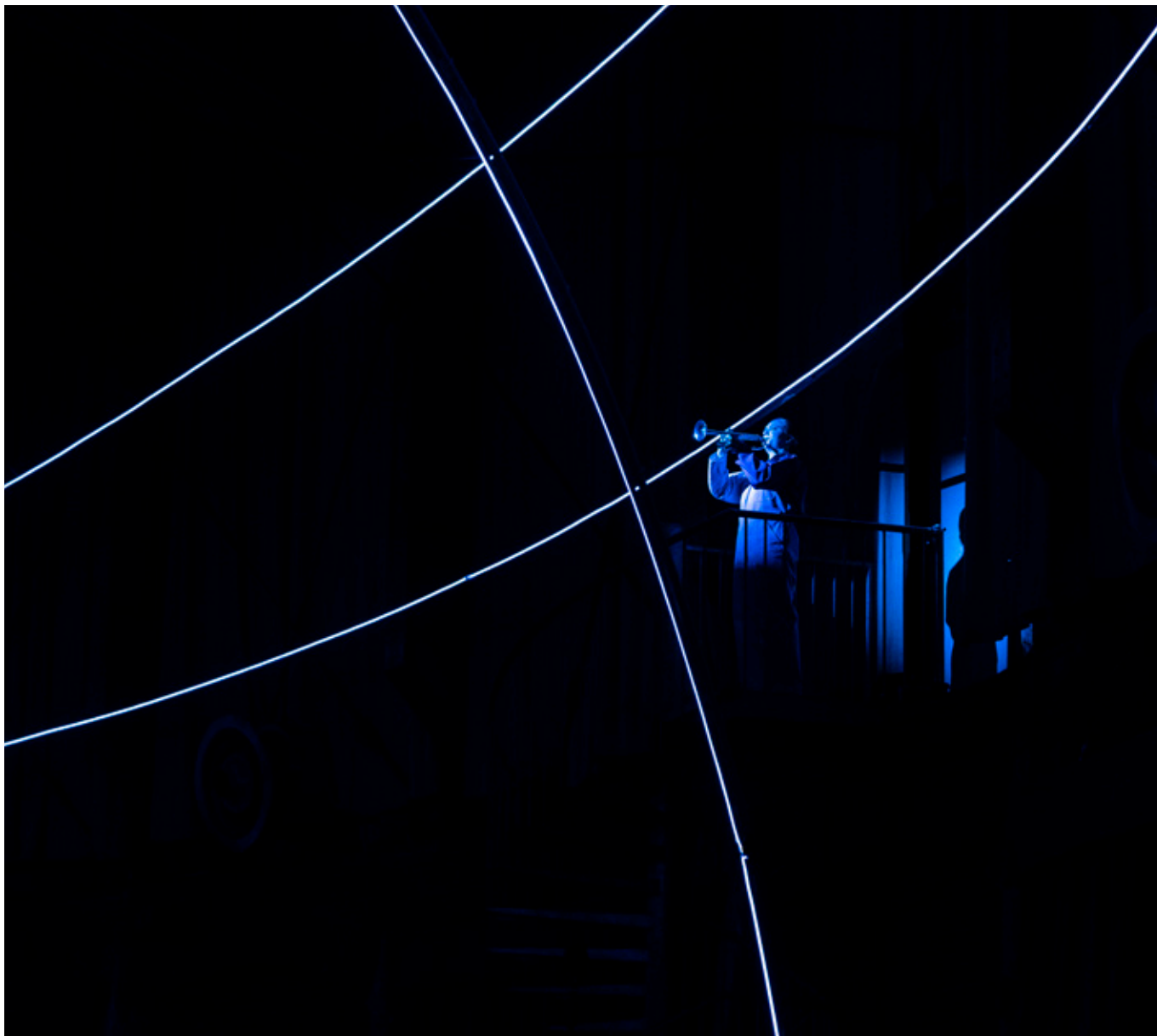
Het Holland Festival 2019 werd mede mogelijk gemaakt door bijdragen van subsidiënten, fondsen, bedrijfssponsors en particuliere donateurs. De structurele subsidies van het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam vormen met ongeveer 67% een belangrijk deel van de totale inkomsten. Dit fundament zorgt dat het festival een solide partner is voor andere financiers. Tegelijkertijd betekent dit dat het Holland Festival niet gemaakt kan worden zonder aanvullende middelen (33%) waaronder provate bijdragen en sponsoring. Meerjarige dan wel min of meer jaarlijks terugkerende steun van private partners is wezenlijk voor het voortbestaan van het festival. Hiermee kan de gewenste festival-output worden gehandhaafd. Dankzij de steun en betrokkenheid van alle partners werd een bruisende en succesvolle 72e editie gerealiseerd.

Als hoofdbegunstiger steunde Fonds 21 opnieuw met een significante bijdrage. Daarmee kon het festival met zijn toonaangevende programma een groter en diverser publiek bereiken en kan het zich daarin blijven verdiepen en verbeteren. Als meerjarige productiepartner ondersteunt Ammodo jaarlijks een aantal internationale coproducties en eigen initiatieven van het Holland Festival. Dit betekent dat het festival ingecalculerde artistieke risico's kan nemen en daarmee bijdraagt aan de ontwikkeling van de podiumkunsten. Met steun van fondsen is het festival in staat om werk te presenteren dat het festivalprogramma kenmerkt en uitzonderlijk maakt. Naast Fonds 21 en Ammodo dankt het Holland Festival VSBfonds, Brook Foundation, Stichting De Versterking, Prins Bernhard Cultuurfonds, European Cultural Foundation, Fonds Podiumkunsten, Wilhelmina E. Jansen Fonds, Stichting Betrokkenen Stedelijke Vernieuwing, Goethe-Institut, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting en Institut Français en de ambassade van Frankrijk voor hun steun en betrokkenheid.

The Scarlet Letter - Angélica Liddell, Atra Bilis Teatro

Ook de betrokkenheid en bijdragen van bedrijfssponsors zijn onmisbaar voor het Holland Festival. De doorlopende samenwerkingen met Westergas, Hotel Casa Amsterdam, Automobielbedrijf Van Vloten, Lloyd Hotel, Westcord Hotels en Hellingman zijn voor het Holland Festival van grote waarde. Dit jaar mocht het Holland Festival rekenen op een extra bijdrage van HF Businesspartner Ten Have Change Management vanwege hun 15-jarig jubileum. In samenwerking met Ten Have Change Management organiseerde het festival een bijzondere dag voor hun gasten in het Holland Festival. Het festival voegde dit jaar Rabobank Amsterdam toe aan HF Business. HF Business bestaat uit: Beam Systems, Clifford Chance, De Nederlandsche Bank, DoubleTree by Hilton Amsterdam Centraal Station, G&S Vastgoed, Loyens & Loeff, Ngage Media, Rabobank Amsterdam en Ten Have Change Management. Het Holland Festival dankt alle bedrijven en de personen die deze vertegenwoordigen voor de steun en betrokkenheid.

aus LICHT

Schelingen van particuliere donateurs vormen een belangrijke bron van inkomsten en komen direct ten goede aan de programmering. Daarbij zorgt hun betrokkenheid voor een groter maatschappelijk draagvlak. De grootste particuliere giften ontvangt het festival van de Governors. Zij dragen met hun expertise, inhoudelijke betrokkenheid en netwerk bij aan het succes van het Holland Festival. Governors krijgen informatie over het beleid en worden als eerste op de hoogte gebracht van het programma. Tijdens op maat gemaakte ontvangsten en presentaties door het jaar heen en in het festival maken zij als eerste kennis met festivalkunstenaars. De Governors hadden exclusieve ontmoetingen met de associate artists Faustin Linyekula en William Kentridge, en zij bezochten (voor eigen rekening) *The Head & The Load* al in december 2018 in de Park Avenue Armory in New York.

Voor de Vrienden van het Holland Festival (Hartsvrienden, Beschermers, Begunstigers en Jonge Begunstigers) werden tijdens en rondom het festival bijeenkomsten georganiseerd waarbij kunstenaars en de artistieke staf aanwezig waren. Zo waren er ontvangsten waarin zij persoonlijke programmatips ontvingen, een voorproefje van het festival kregen en werden rondgeleid achter de schermen. Ook het grote aantal Liefhebbers is belangrijk voor het Holland Festival; hun doorlopende steun en frequente voorstellingsbezoek zijn van grote waarde.

Een bijzondere vermelding is er voor *aus LICHT*. Samen met De Nationale Opera en het Koninklijk Conservatorium in Den Haag is een aparte stichting opgericht om fondsen te werven voor dit 'once-in-a-lifetime'-project. In aanvulling op de reguliere begroting van het Holland Festival is er gezamenlijk € 1,3 miljoen euro opgehaald bij particuliere schenkers, fondsen en bedrijven.

5. FINANCIËN

Aanvulling vanwege de Covid-19 pandemie

Het Holland Festival heeft in het boekjaar 2020 te kampen met de gevolgen van het Covid-19 virus. Het dwingt de organisatie ertoe om een zo afgewogen mogelijke risico inschatting van de huidige situatie te maken. Complicerende factor daarbij is de reikwijdte in tijdsduur van de beperkende maatregelen die tot dusver zijn genomen en gelden tot en met 6 april 2020. Op het moment van vaststellen van deze jaarrekening is die datum wellicht wat verder in de toekomst doorgeschoven op basis van nieuwe besluitvorming. Omdat er, voor zover bekend, nog geen besluiten zijn genomen die strekken tot de maanden mei en juni 2020, is de Holland Festivalorganisatie nog steeds in optimale sterkte actief bezig om de komende festivaleditie te verwezenlijken.

Ook besluitvorming over deze crisis buiten Nederland kan van invloed zijn op de mogelijke verwezenlijking van het festival aangezien veel voorbereidingen buiten onze landsgrenzen plaatsvinden en er vanuit het buitenland gedurende of voor de festivalperiode reisbeperkingen kunnen worden opgelegd aan de bestemming Nederland.

Indien er sprake is van gerede twijfel over de voortgang van festivaleditie 2020, als gevolg van nog te nemen overheidsbesluiten van dwingende aard, zal Holland Festival daar adequaat op inspelen met, waar mogelijk, gebruikmaking van ondersteunende maatregelen zoals:

- Indien mogelijk de verruimde maatregelen BMKB
- Indien mogelijk werktijdverkorting

Het Holland Festival gaat er in alle gevallen van uit dat de subsidievoorwaarden voor 2020 voor wat betreft de prestatievoorwaarden niet behoeven te worden opgevolgd ingeval besluitvorming van overheidswege de totstandkoming van het festival redelijkerwijs onmogelijk maakt.

Het onderwerp financiën vormt een vast onderdeel van de agenda van alle vergaderingen van de raad van toezicht. Bij deze vergaderingen presenteert de directeur de actuele financiële ontwikkelingen van het lopende boekjaar en geeft daarbij tekst en uitleg over die ontwikkelingen in relatie tot de oorspronkelijke vastgestelde begroting. Vast gespreksonderwerp is daarbij de risicoinschatting van de gepresenteerde verwachtingen omtrent inkomsten.

Turan Dokht - Aftab Darvishi, Miranda Lakerveld, Nilper Orchestra

In toelichting 8.6, verschillen tussen realisatie en begroting exploitatierekening 2019, is uiteengezet hoe de gerealiseerde cijfers van het jaar 2019 zich verhouden tot de vastgestelde begroting. Het jaar 2019 is begroot met een verwacht tekort van € 122.000 en wordt afgesloten met een tekort van afgerond € 204.000. Een stijging van € 82.000 ten opzichte van het verwachte tekort. Per saldo zijn de baten met een stijging van € 8.000 gering hoger, ten dele door hogere recettes en subsidies als gevolg van indexeringen en ten dele lager als gevolg van tegenvallende opbrengsten vanuit de afdeling Development. De kosten waren € 90.000 hoger dan begroot, waarvan € 28.000 als gevolg van hogere beheerlasten en € 62.000 vanwege gestegen activiteitenlasten.

Paisajes para no colorear - Marco Layera

Bestemming en verdeling van het resultaat

Overeenkomstig de gewijzigde richtlijnen omtrent de aanwending van het resultaat is het jaarresultaat van -/- € 203.571 ten laste gebracht van de algemene reserve. De aanwending van het resultaat is nader verklaard in 8.3: toelichting op de balans per 31 december 2019.

Treasury

Voor het beheer van liquide middelen waren de volgende geldmarktinstrumenten toegestaan: rekening-courant bij een bank, kasgelden en een zakelijke spaarrekening.

Continuïteit

Voor 2020 zijn er geen ingrijpende wijzigingen op het gebied van de personele samenstelling van de organisatie gepland. Wel kunnen als gevolg van natuurlijk verloop personele wisselingen plaatsvinden. De directeur heeft aan de raad van toezicht een begroting voor 2020 voorgelegd en deze begroting is op 16 december 2019 door de raad van toezicht vastgesteld. De vastgestelde begroting sluit met een overschot van € 14.033. De raad van toezicht is met de directeur van oordeel dat de huidige vermogenspositie toereikend is en dat een voorzien overschot van € 14.033 gewenst is. De financiële positie van het Holland Festival kan als gezond worden aangemerkt.

Voor het huidige subsidietijdvak 2017-2020 is Holland Festival door zowel het Rijk als door de gemeente Amsterdam opgenomen in de culturele basisinfrastructuur (BIS) van het Rijk en de Amsterdamse BIS. Voor het subsidietijdvak 2021-2024 heeft het Holland Festival zowel bij OCW als bij gemeente Amsterdam een meerjarig beleidsplan ingeleverd.

Risicobeheer

Na het afsluiten van dit boekjaar met een tekort, begroot Holland Festival voor 2020 een overschot van € 14.033. Daarmee blijft naar verwachting de huidige vermogenspositie in tact en is die vermogenspositie voldoende van omvang om mogelijke tegenvallers op te vangen. Dat neemt niet weg dat Holland Festival de plicht heeft om risico's, voor zover die voorzienbaar zijn, te voorkomen of voorzieningen te treffen om mogelijke toekomstige risico's in financiële zin op te vangen. Bij het presenteren van de vastgestelde begroting 2020 heeft de directeur de raad van toezicht geïnformeerd over de mate waarin voorziene toekomstige inkomsten realiseerbaar zijn. De inkomsten worden gerangschikt in vier risicogroepen welke zich bevinden tussen risicovrij en inkomsten met een hoog risico. De onderstaande begroting is aangevuld met die risicoinschatting. Gedurende de loop van een begrotingsjaar informeert de directeur de raad van toezicht ook over mogelijke wijzigingen van die risicoinschatting.

Het bestuur heeft ook dit jaar een reservering getroffen voor kosten die het gevolg zijn van langdurig ziekteverzuim. Het is de bedoeling dat jaarlijks tot maximaal 3% van de loonkosten additioneel wordt gereserveerd voor bovenmatige verzuimkosten, zoals de inhuur van interim-medewerkers. Het niet volledig gebruiken van de reservering kan leiden tot een lagere reservering in het volgende jaar. Ook voor 2020 is deze reservering voorzien. Het organiseren van een festival gaat gepaard met veel meer risico's. Verzekeren van die risico's is kostbaar. Vanaf 2019 is in de begroting rekening gehouden met aanvullende verzekeringskosten waarbij het 'premier risque' risico wordt afgedekt. Het is niet goed mogelijk om van te voren de verzekerde som van een festival te bepalen. Bij een 'premier risque' dekking gelden de regels van onderverzekering niet en keert men uit tot maximaal het afgesproken verzekerde bedrag. Het Holland Festival kiest er in dit verband voor om het risico van een algehele annulering nihil te achten en het risico te maximeren op, bij benadering, een derde deel van de productiekosten. In het licht van de huidige ontwikkeling van het Covid-19 virus wordt berichtgeving op de voet gevolgd in relatie tot deze vorm van risicoafdekking.

Begroting 2020

BATEN

Eigen inkomsten

Publieksinkomsten binnenland	652.000
Totaal overige directe inkomsten	160.000
Totaal directe inkomsten	812.000

Totaal bijdragen uit private fondsen 1.352.500

Totaal eigen inkomsten 2.164.500

Subsidies

Structurele subsidie OCW	3.515.485
Structurele subsidie Amsterdam	827.527
Totaal structurele subsidies	4.343.012

Incidentele publieke subsidie 30.000

Totaal subsidies 4.373.012

Totaal baten 6.537.512

LASTEN

Beheerlasten materieel	574.950
Beheerlasten personeel	1.101.976
Beheerlasten totaal	1.676.926

Activiteitenlasten materieel 4.397.806

Activiteitenlasten personeel 448.748

Totaal activiteitenlasten 4.846.554

Totaal lasten 6.523.480

Exploitatieresultaat 14.033

Risicoinschatting inkomsten

	in %	
Zekere inkomsten	80,2	5.245.512
Inkomsten met een laag risico	10,6	692.000
Inkomsten met matig risico	7,5	490.000
Inkomsten met een hoog risico	1,7	110.000
Totaal inkomsten		6.537.512

Van Manen, Forsythe, Arqués - Het Nationale Ballet

Gelieerde rechtspersonen

De Stichting Vrienden van het Holland Festival is een gelieerde rechtspersoon. Het bestuur van deze stichting heeft in 2019 € 275.000 aan Holland Festival toegekend. De financiële administratie van Stichting Vrienden van het Holland Festival wordt om niet verzorgd door de administratie van het Holland Festival. De financiële positie van de Stichting Vrienden van het Holland Festival kan als gezond worden beschouwd.

6. ORGANISATIE

Volgens de statuten: De Stichting Holland Festival heeft ten doel het coördineren en hoofdzakelijk in Amsterdam organiseren van bijzondere nationale en internationale manifestaties op het gebied van kunsten, waaronder met name het organiseren van het Holland Festival, het geven van bekendheid aan deze manifestaties en in het algemeen het verrichten van al datgene wat hiertoe in de ruimste zin van het woord bevorderlijk kan zijn, een en ander teneinde in een beperkte periode een zo groot mogelijk publiek kennis te laten nemen van ontwikkelingen op het gebied van kunsten in binnen- en buitenland, opdat daardoor stimulanzen worden gegeven aan met name het reguliere podiumkunstenaanbod.

Kernactiviteit

De kernactiviteit van deze organisatie is het jaarlijks organiseren en doen realiseren van het Holland Festival.

Juridische structuur

De organisatie heeft de juridische vorm van een Stichting en is sinds de oprichting in 1947 ook als zodanig bij de Kamer van Koophandel ingeschreven. De stichting wordt geleid door een dagelijks bestuur dat bestaat uit een algemeen directeur. Als toezichthoudend orgaan opereert de raad van toezicht.

Interne organisatiestructuur en personele bezetting

Binnen de organisatie staan alle afdelingen onder leiding van de algemeen directeur. De afdelingen betreffen Bedrijfsvoering (Financiën, Secretariaat, ICT en P&O), Communicatie & Marketing, Development (Fondsen- en sponsorwerving en relatiebeheer), Productie en Programmering & Research. Het Holland Festival had op 31 december 2019 drieëntwintig (18,55 FTE) medewerkers in dienst met een dienstverband voor onbepaalde tijd, dan wel een dienstverband voor één jaar. Het team wordt in de aanloop naar het festival uitgebreid met een aantal (meest regelmatig terugkerende) freelance medewerkers. Gedurende het festival worden ongeveer 140 oproepkrachten ingehuurd, voor het grootste deel jonge mensen, waarin gestreefd

wordt naar een zo divers mogelijke mix, die ingezet worden bij publieksbegeleiding, kaartverkoop, transportdiensten en technische ondersteuning. Omdat de inzet van deze medewerkers gegarandeerd en van onberispelijke kwaliteit moet zijn, maakt het festival geen gebruik van vrijwilligers, maar werft het veelal onder studenten en net afgestudeerden, daar waar het geen professional betreft. Deze oproepkrachten worden hoofdzakelijk via een verloningsbureau uitbetaald. Het Holland Festival heeft een eigen personeelsregeling. Met betrekking tot functie-indeling en het toepassen van salarisschalen is daarbij tot dusver gebruik gemaakt van richtlijnen uit de CAO Theater en Dans 2016. Voor de salarisontwikkeling is CAO Toneel & Dans 2019 gevolgd. De pensioenregeling die het Holland Festival hanteert is de pensioenregeling van Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). De personele bezetting is in de jaarbegroting begroot op basis van actuele salarissen en realistische inschattingen omtrent het aantal gewerkte uren. Begrotingen worden opgesteld vanuit de continuïteitsgedachte. Het Holland Festival heeft voldoende eigen vermogen om eventueel enige verliezen op te kunnen vangen.

Enyangeni / Ursonate - William Kentridge, Nhlanhla Mahlangu

Het Holland Festival is gehuisvest in een eigentijds kantoor met moderne IT-voorzieningen en veelal naar wens instelbaar meubilair. De werkplekken zijn onderworpen aan specifiek werkplekonderzoek door ARBO-deskundigen. Het festival biedt een moderne en gezonde werkomgeving en ontplooit allerlei activiteiten, van formeel tot informeel, die de onderlinge sfeer en samenwerking optimaliseren. Het festival bevordert ook een veilige werkomgeving. Het kantoor is goed ingericht voor mensen met een fysieke beperking. Er komt meer aan-

dacht voor het inwerken van nieuwe medewerkers en de begeleiding op de werkvloer, er is een personeelsvergadering, er wordt meer toegezien op een open uitwisseling en interne informatievoorziening. Er is een jaarlijkse inclusiviteitstraining voor het hele personeel, ook voor de tijdelijke medewerkers. Recent is een externe contactpersoon inclusiviteit en diversiteit aangesteld. Vanaf maart 2020 is een extern vertrouwenspersoon aangesteld. Ook wordt er gewerkt aan een gedragscode die voor eind 2020 geformaliseerd zal worden.

Code Diversiteit en Inclusie

Het festival onderschrijft de code Diversiteit en Inclusie (voorheen: Code Culturele Diversiteit) en hecht groot belang aan een divers programma waarin ook niet-Europese of niet-westerse perspectieven, makers en/of vormen worden getoond of aan de orde worden gesteld. In het programmeringsproces wordt gericht gezocht naar kunstenaars, voorstellingen en concerten die niet tot de (Westerse) canon behoren. Voor al deze voorstellingen wordt gezocht naar een publiek dat zowel uit 'vaste' festivalbezoekers bestaat als uit bezoekers die specifiek geïnteresseerd zijn vanwege de betreffende maker, de inhoud, de kunstvorm of het herkomstland van de productie.

Organisatie

Een uitdaging is het creëren van een diversere organisatie. Hoewel de raad van toezicht qua diversiteit in balans is (gender, leeftijd en bi-culturele achtergrond), en de diversiteit binnen de poule tijdelijke medewerkers redelijk is, blijft de samenstelling van het vaste personeel een aandachtspunt. Dat heeft onder andere te maken met het minimale verloop. Het Holland Festival heeft in 2019 aandacht besteed aan het diversifiëren van het personeelsbestand, maar het resultaat is tot op heden teleurstellend. Bij vacatures wordt geëxperimenteerd met: het uitzetten in nieuwe netwerken, lengte responstermijn, wervingscampagnes, opleidingscriteria en trainingen. Het festival heeft in 2019 het voltallig personeel een biastraining laten volgen. Het festival wil de komende vacatures invullen met professionals die een bi-culturele achtergrond hebben of die anderszins verschillen van het huidige personeelsbestand.

Programma

In 2020 was de keuze voor associate artists William Kentridge (Johannesburg, Zuid-Afrika) en Faustin Linyekula (Kisangani, DRC) veelzeggend. De ambitie om diversiteit een grote rol te laten

blijven spelen in het Holland Festival programma blijkt ook uit de benoeming van deze twee associate artists 2019.

Deze uitnodiging aan twee kunstenaars uit Sub-Sahara Afrika bood de gelegenheid in het voetspoor van hun producties werk te tonen van een keur aan andere Afrikaanse kunstenaars zoals Gregory Maqoma, Nhlanhla Mahlangu, Hlengiwe Lushaba en Jeannot Kumbonyeki. Daarnaast bracht het festival *Triptych (Eyes of One on Another)*, gebaseerd op het werk van Robert Mapplethorpe, en *Le Jeune noir à l'épée* van de Franse Abd al Malik. Kwam in *Not another Diva* de positie van de vrouw in de Zuid-Afrikaanse muziek aan de orde, in de voorstellingen *Paisajes para no colorear* van de Chileense Marco Layera en *The Scarlet letter* van Angélica Liddell werd die positie vanuit heel andere perspectieven belicht. De voorstelling *Turan Dokht* was een interculturele herschrijving van de opera *Turandot* door Aftab Darvishi en Miranda Lakerveld. De Iraanse professor Hamid Dabashi schreef naar aanleiding van zijn bezoek aan deze voorstelling, die deels door zijn werk geïnspireerd werd, op facebook: "I love the Europe the racists hate."

Met al dit werk heeft het festival opnieuw blijk gegeven van een brede en open blik, ook op onderwerpen en gebieden die tot op heden wellicht onderbelicht zijn in het culturele aanbod in Amsterdam.

De thematieken (representatie van het zwarte lichaam, het postkoloniale lichaam, de ideeën over Négritude van onder anderen Édouard Glissant, de onvertelde verhalen) sloten aan op de discussies hier in Nederland en waren de inspirator voor een uitgebreid contextprogramma onder de noemer *The Welcome Table*. Deze titel is ontleend aan een nooit gepubliceerde toneeltekst van de Afrikaans-Amerikaanse schrijver James Baldwin. Er werd een hele zaterdag besteed aan de jonge Afro-Europese culturele stroming Afropean, met frontman Johny Pitt en Last Poet voorman Umar Bin Hassan. Met Subbacultcha organiseerden we weer een clubnight in OT301, waar o.a. Soraya Lutangu (Bonaventure) optrad.

Publiek

Op het gebied van Communicatie & Marketing wordt samengewerkt met veel relevante partijen om het Holland Festivalprogramma bij een zo breed mogelijk publiek onder de aandacht te brengen met als doel het festivalpubliek op langere termijn te laten verjongen en het festival een diversere publiekssamenstelling te geven. De visuele indruk tijdens het festival is dat het publiek aan het verbreden en verjongen is. Echter, in publieksonderzoek van 2019 is dat nog niet meetbaar.

Vehicle - Gerhard Marx, Shane Cooper

De raad van toezicht deelt het streven om op alle terreinen een divers en inclusief festival te zijn en ondersteunt de organisatie in deze ambitie.

Fair Practice Code

Het Holland Festival onderschrijft de Fair Practice Code en heeft hieraan in 2019 in- en extern aandacht besteed. De directeur heeft het afgelopen jaar in diverse gremia en overleggen gesproken over hoe de code toe te passen, in eigen organisatie en in het brede culturele veld. De Fair Practice Code omvat vijf waarden (transparantie, solidariteit, vertrouwen, duurzaamheid en diversiteit). Het festival vindt – als professionele middelgrote culturele organisatie – dat het conform de code zou moeten opereren en is bezig te bezien waar daartoe nog stappen gezet moeten worden. Het Holland Festival is een verantwoordelijke werkgever, betaalt conform de geldende (cao) normen, werkt niet met vrijwilligers of een overmatig aantal stagiaires, maar kan zeker nog stappen zetten op het gebied van bijvoorbeeld duurzaam personeelsbeleid.

Het Holland Festival heeft een personeelsregeling, waarin de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden en functiewaardering zijn geregeld. Die regeling is gekoppeld aan salarisonwikkelingen van de CAO Toneel en Dans. Omdat die CAO is toegeschreven naar uitvoerende podiumkunstenorganisaties bestond bij het Holland Festival de behoefte om de eigen personeelsregeling te actualiseren. In 2019 zijn door een extern bureau de salarisschalen en het functieraster van

het Holland Festival onderzocht waarbij is gekeken hoe die zich verhouden tot de diverse CAO's (Toneel & Dans en Nederlandse Podia) en de huidige arbeidsmarkt. Dat laatste is gedaan door te onderzoeken op welk niveau werkgevers hun toekomstige personeel salarisprospectief bieden en hoe zich dat verhoudt tot de door Holland Festival gehanteerde salarieringsystematiek. Uit het onderzoek is gebleken dat Holland Festival reële salarissen hanteert die zich goed tot de heersende markt verhouden. Dit onderzoek zal in 2020 leiden tot invoering van een op de organisatie toegesneden personeelsregeling waarin een nieuw functieraster en een nieuwe salarieringsystematiek is opgenomen, waarbij ontwikkelingen in de CAO Toneel en Dans jaarlijks in de schalen worden verdisconteerd. Dit nieuwe functie- en salarishuis wordt in 2020 besproken en vastgesteld. De mogelijke gevolgen van invoering hiervan zijn meegenomen in de financiële onderbouwing van het beleidsplan voor het subsidietijdvak 2021-2024.

Lidmaatschappen

Het Holland Festival is lid van Kunsten '92, de verenigde podiumkunstenfestivals, van de International Society of the Performing Arts en Informal European Theatre Meeting. Deze lidmaatschappen worden ingezet om expertise te vergroten en/of te delen, netwerken te verstevigen en om in gezamenlijkheid nationaal en internationaal het belang (en de publieke financiering) van kunst en cultuur blijvend onder de aandacht te brengen.

7. BESTUUR

Woord van dank

In 2019 was Annet Lekkerkerker vanaf januari tot en met augustus algemeen directeur van het Holland Festival. Samen met de programmamanagers Annemieke Keurentjes (theater en dans) en Jochem Valkenburg (muziek en muziektheater) en de twee associate artists voor de festival editie van 2019 vormde zij het artistieke team. Het samengestelde programma was actueel en relevant en heeft zowel bij de bezoekers als bij de pers en partners tot veel positieve reacties geleid. In februari 2019 werd de associate artist, de choreograaf Bill T. Jones voor de editie van 2020 aangekondigd. In juni en in het najaar van 2019 zijn intensieve gesprekken met Bill T. Jones gevoerd over de invulling van (een deel van) het programma van 2020, zijn de afspraken over het coproduceren van nieuw werk gemaakt en heeft hij zich in persoon gepresenteerd tijdens de najaarsontvangst in de Vondelkerk voor alle belangrijke partners, vrienden en relaties van het festival.

Chronicle of Current Events - Mieczysław Weinberg, Kirill Serebrennikov, Gidon Kremer, Kremerata Baltica

Vanaf 1 september heb ik met veel plezier het stokje van Annet Lekkerkerker overgenomen. Mijn eerste maanden stonden vooral in het teken van het kennismaken met de organisatie en met de vele externe partners, de evaluatie van het festival 2019, het programma van 2020, de (evaluatie van de) rol van de associate artist en het schrijven van het beleidsplan voor 2021-2024. Daarnaast moest er een opvolger gevonden worden voor het hoofd Development, Leonie Kruijzenga, die begin januari is vertrokken naar New York en is er een

procedure gestart voor de opvolging van hoofd Bedrijfsvoering, Servaas Hensen die in 2020 emigreert. Ik wil, mede namens het Holland Festival team, mijn dank uitspreken voor alles wat Annet Lekkerkerker in tien jaar voor het Holland Festival heeft gedaan en betekend. Ook Leonie Kruijzenga wil ik bedanken voor haar tomeloze inzet, energie en positieve inbreng. Zij is per 1 december opgevolgd door Mathilde Smit, afkomstig van FOAM. Graag wil ik iedereen die zich heeft ingezet voor, en betrokken is bij het Holland Festival van harte danken. Met name wil ik onze subsidiegevers, het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam bedanken voor hun structurele subsidie die de basis vormt voor de begroting van het Holland Festival. De steun van de private fondsen en in het bijzonder van onze hoofdbegunstiger Fonds 21 en Holland Festival Productiepartner Ammodo, corporate sponsors en de vele particuliere donateurs is van onschatbare waarde voor het festival. Zij zijn met hun enthousiasme en betrokkenheid onze beste ambassadeurs. Uiteraard wil ik ook de vele partners en particulieren die speciaal *aus LICHT* hebben mogelijk gemaakt zeer hartelijk bedanken. Dankzij uw steun heeft deze grootse productie het levenslicht gezien.

Het Holland Festival wordt mogelijk gemaakt door vele kunstenaars die op dit wereldpodium hun werk tonen en daarbij ons allen weten te raken, nieuwe verhalen tonen, nieuwe ervaringen brengen en ons aanzetten tot reflectie en discussie. Daarvoor wil ik hen van harte danken. En als laatste spreek ik mijn dank uit voor alle medewerkers van het Holland Festival die ieder op zijn/haar eigen gebied een bijdrage hebben geleverd aan het succes van het festival. Zij zorgen ervoor dat er voor en achter de schermen wonderen worden verricht en dat de kunstenaars en het publiek zich welkom voelen bij het Holland Festival. Hulde aan het team!

Emily Ansenk
Directeur

8. JAARREKENING

8.1

BALANS PER 31 DECEMBER 2019 IN € NA RESULTAATBESTEMMING

ACTIVA		31-dec-2019	31-dec-2018
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	I	14.362	7.099
Materiële vaste activa	II	31.138	45.077
Totaal vaste activa		45.500	52.176
Vlottende activa			
Voorraden	IV	2.828	5.521
Vorderingen	V	358.650	611.522
Liquide middelen	VII	757.937	552.713
Totaal vlottende activa		1.119.415	1.169.756
TOTAAL ACTIVA		1.164.915	1.221.932

PASSIVA		31-dec-2019	31-dec-2018
Eigen vermogen			
Algemene reserve	I	351.378	427.316
Continuïteitsreserve	II	300.000	300.000
Bestemmingsfonds OCW	IV	-	127.633
Totaal eigen vermogen		651.378	854.949
Kortlopende schulden			
Crediteuren	VII.1	205.912	61.890
Belastingen en premies	VII.2	43.238	39.958
Overige schulden en overlopende passiva	VII.3	264.387	265.135
Totaal kortlopende schulden		513.537	366.983
TOTAAL PASSIVA		1.164.915	1.221.932

BATEN		Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
Eigen (directe) inkomsten					
Publieksinkomsten					
Publieksinkomsten binnenland	1	656.438	782.500	530.000	798.225
Kaartverkoop	2	634.162	737.500	500.000	768.591
Overig	3	22.276	45.000	30.000	29.634
Publieksinkomsten totaal	5	656.438	782.500	530.000	798.225
Overige directe inkomsten					
Sponsorinkomsten	6	45.000	275.000	80.000	183.820
Vergoeding coproductenten	7	10.348	100.000	-	2.795
Overige	8	13.031	8.750	5.000	6.628
Totaal overige directe inkomsten	9	68.379	383.750	85.000	193.243
Totaal directe inkomsten	10	724.817	1.166.250	615.000	991.468
Private middelen					
Private middelen - Particulier	12	508.912	475.000	522.500	425.885
Private middelen - Private fondsen	14	894.000	900.000	942.000	914.500
Private middelen - Goede doelenloterijen	15	-	-	60.000	80.000
Totaal bijdragen uit private middelen	16	1.402.912	1.375.000	1.524.500	1.420.385
Totaal eigen inkomsten	17	2.127.729	2.541.250	2.139.500	2.411.853
Subsidies					
Structurele subsidie OCW	19	3.455.022	3.180.000	3.423.062	3.364.189
Structurele subsidie Amsterdam	21	820.146	890.000	811.769	797.807
Totaal structurele subsidies	23	4.275.168	4.070.000	4.234.831	4.161.996
Incidentele publieke subsidies	24	14.000	82.500	34.500	47.085
Totaal subsidies	25	4.289.168	4.152.500	4.269.331	4.209.081
TOTAAL BATEN	26	6.416.897	6.693.750	6.408.831	6.620.934

8.2

CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

LASTEN		Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
Beheerlasten materieel	1	566.761	541.890	563.137	524.734
Beheerlasten personeel	2	1.017.759	821.804	993.829	945.026
Beheerlasten totaal	3	1.584.520	1.363.694	1.556.966	1.469.760
Activiteitenlasten materieel	4	4.573.008	4.854.212	4.533.000	4.425.903
Activiteitenlasten personeel	5	462.940	475.844	440.903	474.025
Activiteitenlasten totaal	6	5.035.948	5.330.056	4.973.903	4.899.928
TOTAAL LASTEN		6.620.468	6.693.750	6.530.869	6.369.688
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		-203.571	-	-122.038	251.246
Rentebaten en -lasten		-	-	-	-
EXPLOITATIERESULTAAT		-203.571	-	-122.038	251.246
Bestemming resultaat					
Exploitatieresultaat		-203.571			251.246
Mutatie algemene reserve		-75.938			123.613
Mutatie bestemmingsfonds OCW		-127.633			127.633

Algemeen

Stichting Holland Festival is op 24 juni 1947 opgericht en is gevestigd in Amsterdam. De stichting heeft op grond van artikel 3 van de statuten als doelstelling 'het coördineren en hoofdzakelijk in Amsterdam organiseren van bijzondere nationale en internationale manifestaties op het gebied van kunsten, waaronder het organiseren van het Holland Festival, het geven van bekendheid aan deze manifestaties en in het algemeen het verrichten van al datgene wat hiertoe in de ruimste zin van het woord bevorderlijk kan zijn, een en ander ten einde in een beperkte periode een zo groot mogelijk publiek kennis te laten nemen van ontwikkelingen op het gebied van kunsten in binnen- en buitenland, opdat daardoor stimulansen worden gegeven aan met name het reguliere podiumkunstenaanbod'.

Aanvulling vanwege de Covid-19 pandemie

Het Holland Festival heeft in het boekjaar 2020 te kampen met de gevolgen van het Covid-19 virus. Het dwingt de organisatie ertoe om een zo afgewogen mogelijke risico inschatting van de huidige situatie te maken. Complicerende factor daarbij is de reikwijdte in tijdsduur van de beperkende maatregelen die tot dusver zijn genomen en gelden tot en met 6 april 2020. Op het moment van vaststellen van deze jaarrekening is die datum wellicht wat verder in de toekomst doorgeschoven op basis van nieuwe besluitvorming. Omdat er, voor zover bekend, nog geen besluiten zijn genomen die strekken tot de maanden mei en juni 2020, is de Holland Festivalorganisatie nog steeds in optimale sterkte actief bezig om de komende festivaleditie te verwezenlijken.

Ook besluitvorming over deze crisis buiten Nederland kan van invloed zijn op de mogelijke verwezenlijking van het festival aangezien veel voorbereidingen buiten onze landsgrenzen plaatsvinden en er vanuit het buitenland gedurende of voor de festivalperiode reisbeperkingen kunnen worden opgelegd aan de bestemming Nederland.

Indien er sprake is van gereede twijfel over de voortgang van festivaleditie 2020, als gevolg van nog te nemen overheidsbesluiten van dwingende aard, zal Holland Festival daar adequaat op inspelen

met, waar mogelijk, gebruikmaking van ondersteunende maatregelen zoals:

- Indien mogelijk de verruimde maatregelen BMKB
- Indien mogelijk werktijdverkorting

Het Holland Festival gaat er in alle gevallen van uit dat de subsidievoorwaarden voor 2020 voor wat betreft de prestatievoorwaarden niet behoeven te worden opgevolgd ingeval besluitvorming van overheidswege de totstandkoming van het festival redelijkerwijs onmogelijk maakt.

Toegepaste standaarden

Richtlijn voor de waarderingsgrondslagen zijn het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 en de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, met name RJ 640 en de WNT, Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector. Met betrekking tot het bovenvermelde handboek kan worden gemeld dat de regelgeving omtrent verdeling van het resultaat over bestemmingsfonds OCW en algemene reserve voor het gehele subsidietijdvak is veranderd. Verdeling van het resultaat vindt niet meer plaats en resultaten worden integraal toegekend of onttrokken aan de algemene reserve.

Vergelijkende cijfers

De rubricering van opbrengsten en kosten zijn opgesteld overeenkomstig model IIa van het handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020. Het handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen schrijft voor dat de kolom 'begroting' overeen dient te stemmen met de goedgekeurde ingediende meerjarenbegroting. Voor die meerjarenbegroting zijn de begrotingen van 2017 en 2020 aangeleverd. Het gemiddelde van die twee jaarbegrotingen is in de cijfers als begroting opgenomen. Daarnaast is ook de voor het boekjaar 2019 opgestelde en door de Raad van Toezicht goedgekeurde begroting ter vergelijking opgenomen.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Holland Festival ontvangt subsidies als onderdeel van de landelijke BIS (Basisinfrastructuur) van het ministerie van OCW

gedurende het tijdvak 2017-2020. Het volgende jaar is daarmee het laatste jaar van dit subsidie-tijdvak. Holland Festival heeft inmiddels zijn beleidsplan voor het volgende subsidietijdvak 2021-2024 ingediend en verwacht daarover in juni 2020 definitief uitsluitsel. De uitkomst van dat besluit heeft naar verwachting geen invloed op de exploitatie voor het komende jaar. Hetzelfde kan worden gemeld over de subsidierelatie met de gemeente Amsterdam. Holland Festival is onderdeel van de ABIS (Amsterdamse Basisinfrastructuur) en heeft in dat kader voor het komende tijdvak zijn beleidsplan ingediend. Besluitvorming in Amsterdam wordt eveneens in juni 2020 verwacht.

Gelieerde partijen

De Stichting Vrienden van het Holland Festival is een gelieerde rechtspersoon welke op 9 januari 1998 is opgericht in Amsterdam met als doelstelling *'het in de ruimste zin van het woord en in het kader van het beleid van de stichting Holland Festival financieel en anderszins ondersteunen van het Holland Festival'*. Deze stichting heeft de culturele ANBI-status. De financiële administratie van Stichting Vrienden van het Holland Festival wordt om niet verzorgd door de administratie van het Holland Festival.

Grondslagen van waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling en grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta's

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de exploitatierekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de geldende wisselkoers per transactiedatum.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij het Holland Festival vlottende activa, liquide middelen en kortlopende schulden. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen actuele

waarde. Op vorderingen wordt een noodzakelijke geachte voorziening getroffen voor risico van oninbaarheid.

Materiële en immateriële vaste activa

De materiële en immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen kostprijs die bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik, verminderd met lineaire afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur. De afschrijvingspercentages voor automatisering zijn 33,3% of 25%, voor inventaris 10%, 16,6% of 20% en voor verhuizing 16,6%. Investerings in materiële vaste activa lager dan € 1.000 worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Voorraden

De voorraad wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering wordt op de balansdatum rekening gehouden met eventueel optredende waardeverminderingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Eventuele voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

De kas- en banktegoeden worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Kasmiddelen in vreemde valuta worden, indien aanwezig, gewaardeerd tegen de wisselkoers per balansdatum.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn gerealiseerd, verliezen zodra ze voorzien zijn. Activiteitenlasten worden verantwoord in het jaar waarvoor de verplichtingen zijn aangegaan. Tot de beheerlasten worden gerekend alle personele

en materiële lasten die samenhangen met het beheer van de organisatie (overheadlasten). Tot de activiteitenlasten behoren de lasten die direct samenhangen met de activiteiten van de instelling.

Pensioenlasten

Het Holland Festival kent voor zijn personeel een pensioenregeling op basis van het middelloonstelsel. De pensioenregeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het Holland Festival heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De pensioenlast in de staat van baten en lasten is gelijk aan de over de periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremie. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als op de balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen.

8.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 IN €

VASTE ACTIVA

I: Immateriële vaste activa	Website	Huisstijl	Totaal
Stand aanvang boekjaar			
Aanschafwaarde	189.086	40.898	229.984
Cumulatieve afschrijving	-181.987	-40.898	-222.885
Boekwaarde	7.099	-	7.099
Mutaties boekjaar			
Investeringen	11.229	8.619	19.848
Afschrijvingen	-10.430	-2.155	-12.585
Netto mutaties boekjaar	799	6.464	7.263
Stand einde boekjaar			
Aanschafwaarde	200.315	49.517	249.832
Cumulatieve afschrijving	-192.417	-43.053	-235.470
Boekwaarde	7.898	6.464	14.362

De huisstijl van het Holland Festival en de website zijn geactualiseerd wat tot investeringen heeft geleid van respectievelijk € 8.619 en € 11.229.

II: Materiële vaste activa	Automatisering	Inventaris	Totaal
Stand aanvang boekjaar			
Aanschafwaarde	129.784	174.947	304.731
Cumulatieve afschrijvingen	-117.327	-142.327	-259.654
Boekwaarde	12.457	32.620	45.077
Mutaties boekjaar			
Investeringen	3.604	4.132	7.736
Afgeschreven investeringen	-43.598	-56.018	-99.616
Afschrijvingen	-10.875	-10.800	-21.675
Afboeking cumulatieve afschrijvingen	43.598	56.018	99.616
Netto mutaties boekjaar	-7.271	-6.668	-13.939
Stand einde boekjaar			
Aanschafwaarde	89.790	123.061	212.851
Cumulatieve afschrijvingen	-84.604	-97.109	-181.713
Boekwaarde	5.186	25.952	31.138

In het afgelopen jaar is een grafisch werkstation en een laptop aangeschaft ten behoeve van automatisering voor in totaal € 3.604. De pantry van het Holland Festivalkantoor is aangepast voor € 4.132.

8.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 IN €

VLOTTENDE ACTIVA	31-dec-2019	31-dec-2018
IV: Voorraden		
Vervoersbewijzen OV	509	2.631
Waardebonnen	375	-
Drukwerk nieuwe huisstijl	1.944	2.890
Totaal voorraden	2.828	5.521
V: Vorderingen		
Totaal vorderingen	358.650	611.522

De hieronder gespecificeerde vorderingen zijn opeisbaar binnen een jaar na balansdatum.

Debiteuren	3.745	31.276
-------------------	--------------	---------------

Het treffen van een voorziening voor oninbare debiteuren is niet noodzakelijk gebleken.

<u>Vooruitbetaalde kosten</u>	31-dec-2019	31-dec-2018
Activiteitenlasten materieel 2020	72.693	-
Associate artists 2020/2019	51.094	47.101
Beheerlasten materieel 2020	30.622	-
Activiteitenlasten materieel 2021	3.940	-
Beheerlasten personeel 2020	2.688	-
Beheerlasten materieel 2019	-	15.051
Beheerlasten personeel 2019	-	19.268
Activiteitenlasten materieel 2019	-	100.435
Activiteitenlasten <i>aus Licht</i> 2019	-	152.214
Investerings 2019	-	11.229
Totaal vooruitbetaalde kosten	161.037	345.298

<u>Vorderingen op subsidiënten en fondsen</u>	31-dec-2019	31-dec-2018
Fonds 21	87.500	187.500
Stichting Ammodo	80.000	40.000
Chris Kondek	2.500	-
Totaal vorderingen op subsidiënten en fondsen	170.000	227.500

8.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 IN €

Overige vorderingen	31-dec-2019	31-dec-2018
<hr/>		
Omzetbelasting	7.231	-
Depots en waarborgen	1.327	1.327
Voorschotten personeel	250	1.000
Te ontvangen restitutie rechten BUMA	15.060	-
Te factureren doorbelastingen	-	42
Te ontvangen uitkering ziekteverzuim	-	5.079
Totaal overige vorderingen	23.868	7.448
VII: Liquide middelen	31-dec-2019	31-dec-2018
Kas	4.661	14.635
Rabo rekening-courant	103.714	238.561
Rabo bonusrekening	649.562	299.517
Totaal liquide middelen	757.937	552.713

Stichting Holland Festival kan vrij over haar liquide middelen beschikken.

8.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 IN €

PASSIVA

Eigen vermogen	31-dec-2019	31-dec-2018
Totaal eigen vermogen	651.378	854.949

Resultaatbestemming

Als gevolg van gewijzigde richtlijnen OCW wordt het behaalde exploitatieresultaat in het vervolg niet meer verdeeld over de algemene reserve en het Bestemmingsfonds OCW maar zal het resultaat rechtstreeks worden toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve. De toekenning aan het bestemmingsfonds OCW van 2018 ten bedrage van € 127.633 wordt om die reden ook teruggedraaid en weer in mindering gebracht op bestemmingsfonds OCW en toegevoegd aan de algemene reserve.

Het eigen vermogen is na resultaatbestemming als volgt nader te specificeren.

I: Algemene reserve	31-dec-2019	31-dec-2018
Algemene reserve aanvang boekjaar	427.316	303.703
Resultaatbestemming 2018	-	123.613
Resultaatbestemming 2019	-75.938	-
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	351.378	427.316

II: Bestemmingsreserves	31-dec-2019	31-dec-2018
Continuïteitsreserve	300.000	300.000

IV: Bestemmingsfonds OCW	31-dec-2019	31-dec-2018
Aanvang boekjaar Bestemmingsfonds OCW	127.633	-
Resultaatbestemming 2018	-	127.633
Resultaatbestemming 2019	-127.633	-
Saldo Bestemmingsfonds OCW ultimo boekjaar	-	127.633

Eigen vermogen

Als gevolg van het resultaat van -/- € 203.571 over het afgesloten boekjaar daalt het eigen vermogen van Holland Festival tot € 651.378. Het eigen vermogen is verdeeld in een doelvermogen, de continuïteitsreserve, met een ongewijzigde omvang van € 300.000 en de algemene reserve, dat na aftrek van het tekort over 2019 is gedaald tot € 351.378. De continuïteitsreserve is gevormd in 2008 en is toen vastgesteld op € 100.000. In 2014 is besloten om deze reserve te verhogen tot € 300.000. Met dit doelvermogen wordt dekking gegeven aan vorderingen op gerealiseerde maar nog niet ontvangen subsidies en bijdragen van fondsen en op vooruitbetaalde kosten ten behoeve van toekomstige producties. .

8.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 IN €

VII. Kortlopende schulden	31-dec-2019	31-dec-2018
VII.1: Crediteuren	205.912	61.890
VII.2: Belastingen en premies	31-dec-2019	31-dec-2018
Loonbelasting en premies SVW	41.218	35.051
Omzetbelasting	-	4.660
Pensioen	2.020	247
Totaal belastingen en premies	43.238	39.958
VII.3: Overige schulden en overlopende passiva		
Overlopende passiva en nog te betalen kosten	31-dec-2019	31-dec-2018
Reservering op te nemen vakantiedagen	64.001	66.874
Reservering te betalen vakantiegeld	36.649	43.162
Reservering verzuimkosten	14.936	6.998
Netto lonen	-	131
Vooruitontvangen bijdragen	98.500	92.500
Rekening-courant Stichting Vrienden	665	-
Rekening-courant Netwerk Cultuurmecenaat	13.592	21.855
Beheerlasten materieel aflopend boekjaar	10.230	9.002
Beheerlasten personeel aflopend boekjaar	329	6.577
Activiteitenlasten materieel aflopend boekjaar	25.079	13.820
Activiteitenlasten personeel aflopend boekjaar	406	-
Te restitueren opbrengsten	-	2.443
Vooruitgefactureerde opbrengsten	-	1.773
Totaal overlopende passiva	264.387	265.135

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Ministerie van OCW - Subsidie Cultuurnotaperiode 2017-2020

Het ministerie van OCW heeft op 20 september 2016 het "Subsidiebesluit BIS", met referentie IO57144, kenbaar gemaakt waarin aan het Holland Festival een vierjarige instellingssubsidie wordt verleend van € 12.908.124. Voor het jaar 2017 is het subsidiebedrag ingevolg € 3.227.031. Op 7 september 2017 heeft het ministerie van OCW de "Wijziging subsidie Culturele basisinfrastructuur 2017-2020 (BIS)" middels hun schrijven met referentie I222710 kenbaar gemaakt waarin wordt aangegeven dat de eerder verleende subsidie een loon- en prijsbijstelling krijgt waardoor de verleende subsidie voor het gehele subsidietijdvak € 13.149.376 zal bedragen en voor 2017 is vastgesteld op € 3.287.344. Per beschikking met referentie I369815 van 4 september 2018 stelt het ministerie van OCW het subsidie voor 2018 vast op € 3.364.189. Voor 2019 is op 4 juni 2019 het subsidiebedrag van € 3.455.022 kenbaar gemaakt middels schrijven met nummer 8300355. Voor 2020 is volgens laatstgenoemde brief eveneens € 3.455.022 toegekend. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het bedrag voor 2020 nog kan worden geïndexeerd.

Gemeente Amsterdam - Subsidie Kunstenplanperiode 2017-2020

De gemeente Amsterdam heeft de "Beschikking subsidieverlening Kunstenplan 2017-2020" middels een schrijven met kenmerk SBA-OO6973 kenbaar gemaakt. Het verleende subsidiebedrag is volgens dat besluit vastgesteld op een periodieke subsidie van jaarlijks € 786.786. Voor 2019 is het subsidiebedrag voor Holland Festival middels brief met nummer SBA - OI6564 vastgesteld op € 820.146. Tenslotte is middels brief met kenmerk SBA- O21729 het subsidiebedrag voor 2020 vastgesteld op € 827.527.

Huurverplichting huisvesting

Het gebruik van de kantoorruimte Piet Heinkade 5 is vastgelegd in een huurovereenkomst tussen Stichting Beheer Accommodatie Muziekgebouw en Bimhuis en Stichting Holland Festival. De huurperiode van 5 jaar eindigend op 28 februari 2010 is na verstrijken voortgezet in een overeenkomst voor onbepaalde tijd. Voor opzegging dient een termijn van één jaar in acht te worden genomen. De huurprijs is bij aanvang vastgesteld op € 170,84 per vierkante meter en de huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd. Het gehuurde omvatte oorspronkelijk 299 vierkante meter. Sinds maart 2017 is het huuroppervlak uitgebreid met 35,5 m2. De huurprijs per meter bedroeg in 2019 € 216,55. Daarnaast huurt Holland Festival een opslagruimte van 25,5 m2 met een huurprijs 2019 van € 82,82. De totale huursom in Muziekgebouw bedraagt hiermee € 74.548. Er is geen bankgarantie afgegeven.

Mantelovereenkomst IT

Met I&O Netsys is in januari 2018 een mantelovereenkomst afgesloten met een looptijd van 3 jaar ten behoeve van het systeembeheer. De overeenkomst behelst dienstverlening in het kader van beheerdiensten, back-up, restore en recovery diensten en security diensten. De jaarlijkse kosten in het kader van deze overeenkomst bedragen € 21.447.

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
BATEN				
Directe opbrengsten				
1 Publieksinkomsten binnenland	656.438	782.500	530.000	798.225
2 Kaartverkoop	634.162	737.500	500.000	768.591
3 Overige publieksinkomsten				
Omzet horeca	11.786	22.500	20.000	20.006
Omzet programma's en merchandise	10.490	22.500	10.000	9.628
Totaal overige publieksinkomsten	22.276	45.000	30.000	29.634
5 Totaal publieksinkomsten	656.438	782.500	530.000	798.225
6 Sponsorinkomsten				
Rabobank Amsterdam	-	85.000	-	85.000
HF Business	35.000	45.000	35.000	40.000
Kempen & Co	-	30.000	-	30.000
Westergasfabriek Meyer-Bergman	-	10.000	-	28.820
Clifford Chance LLP	-	20.000	-	-
Ten Have Change Management	10.000	-	10.000	-
Overige prospects	-	85.000	35.000	-
Totaal sponsorbijdragen	45.000	275.000	80.000	183.820

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
7 Vergoeding coproducten				
AskolSchönberg	2.500	-	-	-
Southbank Centre	7.848	-	-	-
Steim - Longplayer	-	-	-	2.000
Festival d'Aix - Winterreise	-	-	-	795
Stedelijk Museum	-	50.000	-	-
NTR	-	20.000	-	-
Overige prospects	-	30.000	-	-
Totaal vergoeding coproducten	10.348	100.000	-	2.795
8 Overige directe inkomsten				
Advertenties	10.534	8.750	5.000	6.628
Onderwijslicenties	2.497	-	-	-
Totaal overige directe inkomsten	13.031	8.750	5.000	6.628
12 Private middelen - particulieren				
Holland Festival Board of Governors	192.500	252.500	212.500	222.500
Stichting Vrienden van het Holland Festival	175.000	197.500	175.000	175.000
Schenking Brook Foundation	35.000	-	-	25.000
Scheningen overig	6.412	25.000	35.000	3.385
Extra bijdrage Stichting Vrienden	100.000	-	100.000	-
Totaal particulieren	508.912	475.000	522.500	425.885

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
14 Private middelen - private fondsen				
Hoofdbegunstiger				
Fonds 21	350.000	300.000	350.000	350.000
Overige private fondsen				
Stichting Ammodo - Productiepartner	400.000	300.000	400.000	400.000
VSBfonds	75.000	50.000	75.000	75.000
Ernst von Siemens Music Foundation	-	40.000	40.000	40.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	15.000	22.500	15.000	25.000
European Cultural Foundation	10.000	25.000	10.000	10.000
Stichting BSYA	8.500	-	7.500	8.000
Kersjes Fonds	-	-	-	5.000
Overige fondsen	-	-	-	1.500
Stichting Dioraphte	-	75.000	-	-
Hofstee Stichting	-	-	1.500	-
Gravin van Bylandt Stichting	3.000	-	3.000	-
Wilhelmina E. Jansen Fonds	7.500	-	-	-
Stichting de Versterking	25.000	-	-	-
Turing Foundation	-	50.000	-	-
Prospects	-	37.500	40.000	-
Totaal private fondsen	894.000	900.000	942.000	914.500

Met uitzondering van Fonds 21 en Stichting Ammodo zijn de bijdragen van fondsen in de regel eenjarig.

Voor de jaren 2017-2019 is Fonds 21, net als voorheen van 2014 tot en met 2016, als hoofdbegunstiger aan Holland Festival verbonden. Voor het jaar 2017 heeft Fonds 21 een bijdrage aan het festival toegekend van € 400.000. Daarnaast is voor de jaren 2018-2019 overeengekomen dat Fonds 21 zich aan Holland Festival verbindt voor een bedrag van € 350.000 jaarlijks.

Aansluitend op een eerdere meerjarige overeenkomst eindigend in 2017, met een bijdrage van € 250.000 per jaar, heeft Stichting Ammodo zich nu als productiepartner voor een vierjarige periode aan het Holland Festival verbonden tot en met 2021 met een jaarlijkse bijdrage van € 400.000.

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
15 Private middelen - goede doelenloterijen				
BankGiroLoterij fonds	-	-	60.000	80.000

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
Subsidies				
19 Structureel OCW				
Cultuurnota 2017-2020	3.455.022	3.180.000	3.423.062	3.364.189

Het ministerie van OCW heeft op 20 september 2016 het "Subsidiebesluit BIS", met referentie IO57144, kenbaar gemaakt waarin aan het Holland Festival een vierjaarlijkse instellingsubsidie wordt verleend van € 12.908.124. Voor het jaar 2017 is het subsidiebedrag ingevolg € 3.227.031. Op 7 september 2017 heeft het ministerie van OCW de "Wijziging subsidie Culturele basisinfrastructuur 2017-2020 (BIS)" middels hun schrijven met referentie I222710 kenbaar gemaakt waarin wordt aangegeven dat de eerder verleende subsidie een loon- en prijsbijstelling krijgt waardoor de verleende subsidie voor 2017 is vastgesteld op € 3.287.344. Per beschikking met referentie I369815 van 4 september 2018 stelt het ministerie van OCW de subsidie voor 2018 vast op € 3.364.189. Tenslotte is voor 2019 op 4 juni 2019 het subsidiebedrag van € 3.455.022 kenbaar gemaakt middels schrijven met nummer 8300355.

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
21 Structurele subsidie gemeente Amsterdam				
Amsterdam Kunstenplan 2017-2020	820.146	890.000	811.769	797.807

De gemeente Amsterdam heeft de "Beschikking subsidieverlening Kunstenplan 2017-2020" middels een schrijven met kenmerk SBA-006973 kenbaar gemaakt. Het verleende subsidiebedrag is volgens dat besluit op € 786.786 vastgesteld. Voor 2019 is het subsidiebedrag voor het Holland Festival bij beschikking met nummer SBA - OI6564 vastgesteld op € 820.146.

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
24 Incidentele publieke subsidies				
Binnenland				
Fonds Podiumkunsten	7.500	-	7.500	-
Stadsdeel Oost	1.000	-	-	-
Prospects	-	82.500	10.000	-
Buitenland				
Goethe-Institut	3.000	-	5.000	30.000
British Council	-	-	-	10.000
Ambassade Verenigde Staten	-	-	-	4.085
Institut Français/Maison Descartes	2.500	-	2.000	2.000
Buitenlandse vertegenwoordigingen	-	-	10.000	1.000
Totaal incidentele publieke subsidies	14.000	82.500	34.500	47.085

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
LASTEN				
I Beheerlasten materieel				
Huisvesting				
Huur	74.548	69.050	74.650	73.184
Overige huisvestingskosten	6.298	8.190	7.000	8.135
Totaal huisvesting	80.846	77.240	81.650	81.319
Bureaunkosten				
Kantoorbenodigheden	3.880	7.680	5.100	4.399
Contributies & abonnementen	24.652	30.690	36.720	27.170
Drukwerk	8.574	4.605	9.180	10.551
Porti- en koerierkosten	9.869	9.210	9.000	8.860
Kopieerkosten	6.371	9.210	8.160	6.563
Telefoonkosten	10.540	15.350	11.220	9.021
Onderhoud kantoor machines	960	2.055	2.040	2.183
Bankkosten	2.103	2.055	1.785	1.453
Salarisadministratie	5.870	4.100	4.998	4.841
Accountant	14.810	14.325	14.535	14.300
Adviseurs	13.134	10.235	7.650	3.992
Verzekeringen en schadegevallen	15.239	7.680	8.160	5.742
Wervingskosten personeel	34.337	3.590	3.060	2.682
Systeembeheer en onderhoud IT	54.867	56.265	43.860	56.353
Afschrijvingskosten				
- Inventaris	8.233	7.165	9.180	8.849
- Automatisering	10.875	7.165	10.404	10.156
- Website, app en database	10.430	31.715	36.720	34.773
- Huisstijl drukwerk en promotiemateriaal	2.155	11.260	10.455	10.225
Koffie en thee	13.106	10.745	10.710	11.917
Bestuurskosten	3.224	2.560	2.550	1.365
Kosten/baten beheer voorgaand boekjaar	-	-	-	2.261
Diverse bureaunkosten	84	-	-	-587
Totaal bureaunkosten	253.313	247.660	245.487	237.069

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
Verwervingskosten				
Dienstreizen en representatie	58.042	92.065	80.000	87.641
Totaal verwervingskosten	58.042	92.065	80.000	87.641
Kosten Development				
Kosten HF Vrienden en Board of Governors	4.343	6.145	7.500	10.123
Recettederving vrijkaarten	2.999	3.150	3.000	2.294
Kosten verantwoording aanvragen	2.250	4.100	3.000	3.250
Materiaalkosten	-	1.545	5.000	-
Kosten relatieontvangsten en vriendenavond	61.167	38.375	37.500	43.805
Kosten opening	37.979	20.460	20.000	18.210
Totaal kosten development	108.738	73.775	76.000	77.682
Kosten Communicatie & Marketing				
Kosten corporate communicatie	65.822	51.150	80.000	41.023
Totaal kosten Communicatie & Marketing	65.822	51.150	80.000	41.023
Totaal beheerlasten materieel	566.761	541.890	563.137	524.734

Personele bezetting per 31 december 2019

Per 31 december 2019 is de personele bezetting van het Holland Festival als in onderstaand schema. Het Holland Festival hanteert een eigen personeelsregeling en volgt op het gebied van salarisontwikkeling de CAO Toneel & Dans. Het Holland Festival heeft de pensioenen ondergebracht bij Pensioenfonds Zorg & Welzijn.

Bezetting per 31 december 2019		Aantallen	FTE
Directie	Beheer	1	1,00
Bedrijfsvoering	Beheer	5	3,10
Development	Beheer	5	4,45
Communicatie & Marketing	Beheer	6	4,80
Productie	Activiteit	3	2,20
Programmering	Activiteit	3	3,00
Totaal bezetting 31 december 2019		23	18,55

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

	Exploitatie 2019	Begroting beleidsplan	Vastgestelde begroting RvT	Exploitatie 2018
2 Beheerlasten personeel				
Directie	160.919	128.140	169.355	167.618
Bedrijfsvoering	228.864	206.545	223.171	217.084
Development	233.426	163.617	220.879	190.390
Communicatie & Marketing	397.557	323.502	380.424	369.934
Onttrokken aan voorziening verzuim	-3.007	-	-	-
Totaal beheerlasten personeel	1.017.759	821.804	993.829	945.026
4 Activiteitenlasten materieel				
<u>Productie- en voorstellingskosten</u>				
Honoraria/uitkoopsommen	1.826.228	PM	PM	1.550.738
Reis-, verblijf- en hotelkosten	587.678	PM	PM	611.158
Technisch/algemeen personeel	405.368	PM	PM	484.443
Zaalkosten	527.300	PM	PM	516.162
Materiaal, decors en technische apparatuur	376.972	PM	PM	367.664
Overige productiekosten	293.576	PM	PM	248.741
Totaal productie- en voorstellingskosten	4.017.122	4.195.337	3.950.000	3.778.906
<u>Overige materiële activiteitenlasten</u>				
Specifieke kosten Communicatie & Marketing	466.403	557.000	495.000	546.463
Inkoop horeca/cd's etc.	15.126	40.500	28.000	23.662
Theaterbesprekkosten	52.246	61.375	60.000	58.917
Kosten voorgaand boekjaar	22.111	-	-	17.955
Totaal overige materiële activiteitenlasten	555.886	658.875	583.000	646.997
Totaal activiteitenlasten materieel	4.573.008	4.854.212	4.533.000	4.425.903
5 Activiteitenlasten personeel				
Artistieke directie en programmering	235.298	278.519	236.448	311.150
Productie	269.983	197.325	204.455	241.566
- Waarvan doorbelast aan activiteitenlasten	-1.049	-	-	-11.250
- Waarvan doorbelast aan <i>aus LICHT</i> 2019	-41.292	-	-	-67.442
Totaal activiteitenlasten personeel	462.940	475.844	440.903	474.025

8.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2019 IN €

Personeel en vrijwilligers in bedragen * € 1.000	2019		Begroting beleidsplan		2018	
	in €	in FTE's	in €	in FTE's	in €	in FTE's
<u>Specificatie personeelslasten</u>						
Vast contract	1.301,8	21,4	1.100,5	15,4	1.271,8	19,6
Tijdelijk contract	178,9	11,1	91,5	2,0	70,1	6,3
Inhuur	-	-	105,6	0,6	77,1	0,7
Personeelslasten totaal	1.480,7	32,5	1.297,6	18,0	1.419,0	26,6

Het Holland Festival heeft de afgelopen jaren geen gebruik gemaakt van de diensten van vrijwilligers.

8.5

SPECIFICATIE PRODUCTIE EN VOORSTELLINGSKOSTEN IN €

<i>Los Incontados: un triptico</i>	148.570
<i>Sur les traces de Dinozord</i>	57.242
<i>Crash Park - La vie d'une île</i>	67.393
<i>Piki Piki</i>	15.327
<i>Antony and Cleopatra</i>	25.908
<i>Congo</i>	41.507
<i>The Scarlet Letter</i>	112.007
<i>Roughhouse</i>	102.108
<i>De Kersentuin</i>	50.609
<i>Paisajes para no colorear</i>	70.215
<i>Proces</i>	197.729
<i>De zes Brandenburgse Concerten</i>	233.305
<i>Beautiful Me</i>	29.935
<i>La danse de la rue 19</i>	19.835
<i>Van Manen, Forsythe, Arques</i>	701
<i>Cion; Requiem of Ravel's Bolero</i>	62.280
<i>Eight</i>	83.872
<i>Turan Dokht</i>	118.088
<i>Le jeune noir à l'épée</i>	46.530
<i>Partita for 8 voices</i>	20.326
<i>Actress x Stockhausen SIN {X} II</i>	93.566
<i>Paper Music</i>	40.819
<i>Electronic Symphonic Orchestra</i>	110.489
<i>aus LICHT</i>	704.937
<i>The Head & The Load</i>	716.003
<i>Triptych (Eyes of One on Another)</i>	159.713
<i>Not Another Diva</i>	64.474
<i>Mitra</i>	39.181
<i>Opera in het Park</i>	36.320
<i>Chronicle of Current Events</i>	69.574
<i>Parlement debout</i>	44.927
<i>Centre of the Less Good Idea</i>	152.417
Context, HF Young Academy en Educatie	86.521
Stadsaankleding	111.179
Associate Artists	83.515

Totaal productie- en voorstellingskosten

4.017.122

Het ministerie van OCW schrijft dit subsidietijdvak voor dat de begroting die dient te worden meegenomen ter vergelijking van de exploitatiecijfers gelijk moet zijn aan het gemiddelde van de jaarbegrotingen van de jaren 2017 en 2020 van het ingediende beleidsplan. Wij achten dit bezwaarlijk vanwege het financiële uitgangspunt van die begroting, die is opgesteld op basis van het prijspeil van 2014. Het meerjarenplan is in het najaar van 2015 opgesteld en in het voorjaar van 2016 ingediend. De afstand in tijd en in financiële omstandigheden is naar ons oordeel te groot om die beleidsplanbegroting in de loop van dit subsidietijdvak jaarlijks als referentie te blijven gebruiken bij de verschillenanalyse. De ingediende begroting voor het beleidsplan sloot budgetneutraal terwijl de werkbegroting, zoals die is voorgelegd aan en goedgekeurd door de Raad van Toezicht, sloot met een te verwachten tekort van € 122.038. De onderstaande analyse beperkt zich tot de verschillen met de door het RvT vastgestelde begroting.

BATEN

Publieksinkomsten

In het afgesloten jubileumjaar zijn de beoogde publieksinkomsten in ruime mate hoger uitgevallen dan voorzien. De recette overtrof de verwachtingen omdat het overgrote deel van het programma hogere recetteopbrengsten genereerde. Slechts bij een gering aantal titels zijn de verwachtingen omtrent recette niet gehaald. De overige publieksinkomsten, horeca en merchandise, waren lager dan verwacht, maar dit had door de eveneens lagere inkoopwaarde daarvan weinig effect op het resultaat.

Sponsorinkomsten

De beoogde sponsorinkomsten zijn naar verwachting gerealiseerd, behoudens de niet realiseerbaar gebleken prospects.

Vergoeding coproductenten

De gerealiseerde coproductiebijdragen waren niet voorzien.

Overige directe inkomsten

De gerealiseerde advertentie-inkomsten waren

voor dit jaar overtroffen de verwachting omdat meer pagina's voor advertenties voorhanden waren. De opbrengst onderwijslicenties was niet voorzien.

Subsidies

Als gevolg van een loon- en prijscorrectie was de structurele subsidie OCW € 31.960 hoger dan voorzien. Voor de subsidie gemeente Amsterdam was de prijscorrectie van € 8.377 eveneens niet voorzien.

Private middelen - particulieren

De verwachting omtrent de omvang van het ledenbestand van de Board of Governors is net niet haalbaar gebleken en dat resulteerde in een lagere opbrengst van € 20.000. De bijdrage van de vriendenstichting was conform de toezegging en aan schenkingen is ruim € 6.412 meer ontvangen.

Private middelen – fondsen

Met name als gevolg van het niet realiseren van een bijdrage van Ernst von Siemens Music Foundation van € 40.000 en de € 7.500 lagere realisatie van prospects is de opbrengst van private fondsen lager dan begroot uitgekomen.

Private middelen – goede doelenloterijen

Holland Festival is er anders dan in het vorige jaar niet in geslaagd om een bijdrage te ontvangen van BankGiroLoterij Fonds waar € 60.000 was begroot.

LASTEN

Personele lasten beheer en activiteiten

Voor dit jaar was € 1.435.000 voorzien aan kosten personeel en is uiteindelijk € 1.481.000 aan personele lasten uitgegeven. De afdeling Development is uitgebreid met een medewerker. Verder is een aantal aanstellingen in deeltijdfactor uitgebreid en waren er meer overige personele kosten.

Beheerlasten materieel

De totale materiële beheerlasten zijn in 2019 per saldo € 3.000 hoger uitgevallen. De huisvestingskosten bleven binnen begroting. De bureaustkosten waren € 8.000 hoger dan begroot ondanks een overschrijding op wervingskosten

personeel van ruim € 30.000 wegens de directiewisseling en het vertrek van het hoofd van de afdeling Development. Vooral afschrijvingslasten waren ruim lager met een daling van € 34.000. Aan verwervingskosten is in 2019 € 22.000 minder uitgegeven dan begroot als gevolg van minder dienstreizen directie en programmamanagers. De kosten Development waren € 32.000 hoger dan begroot als gevolg van activiteiten rond de directiewisseling en als gevolg van getroffen voorzieningen bij de opening van het festival. Ook de kosten voor corporate communicatie bleven € 14.000 binnen budget, wat deels het gevolg was van hogere aantallen kaartverkoop.

Activiteitenlasten materieel – Communicatie en Marketing

De kosten Communicatie & Marketing worden in totaliteit begroot. Die kosten worden in de jaarrekening gesplitst in een deel Corporate Communicatie onder beheerkosten en een post specifieke kosten Communicatie & Marketing onder de activiteitenlasten. In totaal was er € 575.000 begroot terwijl de werkelijke totale kosten Communicatie & Marketing € 43.000 lager zijn uitgekomen op € 532.000. Zoals hiervoor bij beheerkosten materieel al gememoreerd was de succesvolle kaartverkoop oorzaak van de lage verkoopkosten in de kosten corporate communicatie die daardoor beduidend lager uitkwam. Ook de kosten communicatie & marketing van het festival komen € 39.000 lager uit dan begroot. Op alle budgetten van communicatie en marketing is minder dan begroot uitgegeven in verband met de gestegen kosten voor de realisatie van de productie *aus LICHT*.

Activiteitenlasten materieel – Productie en voorstellingskosten

De begroting die wordt vastgesteld door de RvT, wordt ieder jaar op een tijdstip vastgesteld waarop een groot deel van de contracten, samenhangend met de producties, nog niet vaststaan. Daardoor kunnen er bij de budgetten per productie grote verschuivingen ontstaan. In eerste instantie was voor *aus LICHT* een budget van € 500.000 vrijgemaakt. Gedurende de aanloop naar de realisatie van het project kwam een tweetal zaken aan het licht met gevolgen voor de financiën. Ten eerste was er een significante kostenoverschrijding voor

het gehele project dat wordt gedragen door Nationale Opera & Ballet, Het Koninklijk Conservatorium Den Haag en Holland Festival. Die overschrijding heeft geleid tot een aanvullende garantstelling door Holland Festival van € 50.000. Daarnaast is de gerealiseerde externe financiering en recette van *aus LICHT* tegengevallen. Dit heeft er toe geleid dat Holland Festival daarvoor een extra garantstelling van € 100.000 heeft afgegeven. Ook heeft Holland Festival € 54.000 aan kosten voor met name project coördinatie voor eigen rekening genomen. Resumerend is € 704.000 uitgegeven waar € 500.000 was begroot.

Voor alle producties inclusief *aus LICHT* is € 67.000 meer uitgegeven. Rekening houdend met de overschrijding voor *aus LICHT* is er dus een onderschrijding voor alle andere producties gerealiseerd van € 137.000. Op alle productiebudgetten is waar mogelijk gesneden om de tekorten als gevolg van de overschrijding van *aus LICHT* te neutraliseren.

8.7

PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Naam Productie	Uitvoeringslocatie	Voorstellingen	Bezoekers
<i>The Head & The Load</i>	Theater Amsterdam	4	4.480
<i>aus LICHT</i>	Gashouder	9	7.124
<i>Los Incontados: un triptico</i>	ITA Rabozaal	4	1.272
<i>Piki Piki</i>	Frascati	2	139
<i>Sur les traces de Dinozord</i>	ITA grote zaal	2	872
<i>Eight</i>	Muziekgebouw kleine zaal	20	837
<i>Antony and Cleopatra</i>	Frascati	2	317
<i>Turan Dokht</i>	Muziekgebouw	2	993
<i>Pelléas et Mélisande</i>	Nationale Opera & Ballet	7	9.333
<i>De 6 Brandenburgse Concerten</i>	Carré	3	4.340
<i>Not Another Diva ...</i>	CEC	1	217
<i>Crash Park - la vie d'une île</i>	ITA Rabozaal	2	641
<i>Chronicle of Current Events</i>	Muziekgebouw	1	489
<i>Defence of the Less Good Idea</i>	Frascati	3	587
<i>The Scarlet Letter</i>	ITA grote zaal	2	1.134
<i>Enyageni/Ursonate</i>	Frascati	2	498
<i>Not Another Diva ...</i>	Muziekgebouw	1	315
<i>Roughhouse</i>	ITA grote zaal	2	623
<i>Mitra</i>	Muziekgebouw	1	293
<i>Beautiful me</i>	Frascati	2	434
<i>De Kersentuin</i>	ITA Rabozaal	6	2.987
<i>Le jeune noir à l'épée</i>	Muziekgebouw	1	598
<i>La danse de la rue 19</i>	Frascati 2	2	160
<i>Paisajes para no colorear</i>	ITA grote zaal	2	541
<i>Actress x Stockhausen Sin {X} II</i>	Muziekgebouw	1	660
<i>Van Manen, Forsythe, Arqués</i>	Nationale Opera & Ballet	6	8.551
<i>Congo</i>	Frascati	2	372
<i>Partita for 8 Voices</i>	Muziekgebouw	1	665
<i>Paper Music</i>	Muziekgebouw	1	722
<i>Triptych (Eyes of One on Another)</i>	ITA grote zaal	2	1.060
<i>Cion; Requiem of Ravel's Bolero</i>	ITA grote zaal	2	1.353
<i>Proces</i>	Muziekgebouw	3	765
<i>Electro Symphonic Orchestra</i>	Concertgebouw	1	1.595
<i>Opera in het Park: Pelléas et Mélisande</i>	Park Frankendael	1	2.600
<i>Black Heritage Tour</i>	Centrum Amsterdam	3	60
<i>The Invisible Exhibition</i>	Frascati 3	3	272
<i>Vehicle</i>	Frascati 2	3	284
<i>William Kentridge - Ten Drawings for Projection</i>	EYE	1	5.135
<i>Parlement Debout</i>	Gulden Kruispad ZO	1	240

8.7

PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Naam Productie	Uitvoeringslocatie	Voorstellingen	Bezoekers
<i>HF Young Academy: The Dark Edition</i>	Frascati	1	50
<i>Weerkeren</i>	De Balie	1	68
<i>Verzwegen Verhalen</i>	De Balie	1	167
<i>Helicopter String Quartett</i>	Ketelhuis	11	204
<i>De droom van Stockhausen</i>	Ketelhuis	11	364
<i>Johannesburg: city of 1000 faces</i>	Zuidafrikahuis	1	35
<i>William Kentridge & Faustin Linyekula</i>	ITA Rabozaal	1	317
<i>William Kentridge & Walid Raad</i>	Stedelijk Museum	1	183
<i>The Welcome Table - Négritude</i>	Frascati 3	1	76
<i>The Welcome Table - Identiteit</i>	Frascati 3	1	34
<i>The Welcome Table - Verzet</i>	Hugo Olijfveldhuis	1	27
<i>The Welcome Table - Post-Colonial Body</i>	Frascati 3	1	72
<i>The Welcome Table - Collectif Faire-Part</i>	Ketelhuis	1	42
<i>The Welcome Table - One World in Relation</i>	Ketelhuis	1	63
<i>The Welcome Table - Afropean</i>	ITA	1	80
<i>Film op zondag</i>	Ketelhuis	3	179
<i>Hamid Dabashi</i>	Podium Mozaïek	1	88
<i>Eyes on Robert</i>	Melkweg Galerie	1	2.250
<i>Listening Party Eddy de Clercq</i>	ITA	1	75
<i>Subbacultcha x Holland Festival Club Night</i>	OT301	1	43
Openbare repetitie <i>De Kersentuin</i>	ITA Rabozaal	1	181
Try-out <i>De Kersentuin</i>	ITA Rabozaal	3	1.144
Generale <i>aus LICHT</i>	Gashouder	3	2.100
Generale <i>Pelléas et Mélisande</i>	Nationale Opera & Ballet	1	1.200
Generale <i>Van Manen, Forsythe, Arqués</i>	Nationale Opera & Ballet	1	1.200
Collegereeks Stockhausen	Vrije Academie	1	60
Symposium i.h.k.v. <i>aus LICHT</i>	UVA	1	40
Inleidingen		61	8.996
Meet the Artists		15	1.247
Totaal bezoek		243	84.143
Deelnemers educatieve activiteiten		Projecten	Deelnemers
Mini Opera, Kunstvakschool IVKO	IVKO	1	42
<i>Now the earth was formless and empty</i>	Sandberg Instituut	1	30
Educatieproject OSB de Bijlmer	OSB de Bijlmer	1	10
CKV dag Hyperion Lyceum	Hyperion Lyceum	1	120
Workshop voor professionele toneelschrijvers		1	10
Totaal deelnemers		5	212

8.8

PRESTATIEVERANTWOORDING MODEL III FESTIVALS

	2019	Beleidsplan	2018
Producties	Aantal	Aantal	Aantal
Eigen productie	29	30	22
Coproductie	9	5	12
Productie derden	3	4	3
Totaal	41	39	37

	2019		Beleidsplan		2018	
	Aantal		Aantal		Aantal	
Voorstellingen	Vorst.	Bezoek	Vorst.	Bezoek	Vorst.	Bezoek
- Regulier	138	61.705	100	61.500	146	67.900
- Schoolgebonden	-	-	-	-	-	-
- Waarvan PO	-	-	-	-	-	-
- Waarvan VO	-	-	-	-	-	-
- Waarvan Overig (MBO/HO)	-	-	-	-	-	-
Totaal	138	61.705	100	61.500	146	67.900

	2019	Beleidsplan	2018
Specificatie bezoekers	Aantal	Aantal	Aantal
- Gratis	796	2.500	2.726
- Betaald	60.909	59.000	65.174
Totaal bezoekers	61.705	61.500	67.900

	2019	Beleidsplan	2018
Overige bezoeken	Aantal	Aantal	Aantal
- Bezoekers website totaal	357.310	358.000	287.858
- Aantal unieke bezoekers	224.649	260.500	196.038

	2019		Beleidsplan		2018	
	Aantal		Aantal		Aantal	
Overige activiteiten	Activiteit	Bezoek	Activiteit	Bezoek	Activiteit	Bezoek
- Schoolgebonden activiteiten	7	312	6	165	5	191
- Openbare activiteiten	103	22.338	100	12.500	121	18.260
Totaal overige activiteiten	110	22.650	106	12.665	126	18.451

De gepresenteerde bezoekerscijfers 2019 bedragen in totaal 84.355 en zijn voor het grootste deel (63.597) gebaseerd op geregistreerde verkoop van plaatsbewijzen. Daarnaast is er een groot aantal voorstellingen/activiteiten met gratis toegang. Hierbij is de schatting van de bezoekaantallen (20.758) gebaseerd op een geformaliseerde procedure voor visuele waarnemingen ter plaatse. In deze cijfers zijn ook de bezoekers (100) en deelnemers (212) van educatieve activiteiten in brede zin opgenomen. Ten aanzien van de bezoekerscijfers van onze website(s) kan worden gemeld dat in de cijfers van dit jaar ook de bezoeken (93.813) en unieke bezoekers (54.338) aan www.ausLICHT.nl zijn opgenomen.

8.9

WNT VERANTWOORDING 2019

Naam/functie	Emily Ansenk Algemeen directeur
	2019
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/09 - 31/12
Omvang dienstverband	1
Gewezen topfunctionaris	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja
Individueel WNT Maximum	64.667
Beloning	43.750
Belastbare onkostenvergoedingen	600
Beloning betaalbaar op termijn	4.473
Subtotaal	<u>48.823</u>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	<u>48.823</u>

Naam/functie	Annet Lekkerkerker Algemeen directeur	
	2019	2018
Aanvang en einde functievervulling in 2019 (2018)	01/01 - 31/08	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband	1	1
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja
Individueel WNT Maximum	129.333	187.000
Beloning	79.224	129.600
Belastbare onkostenvergoedingen	1.020	1.800
Beloning betaalbaar op termijn	<u>7.604</u>	<u>13.578</u>
Subtotaal	87.848	144.978
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal bezoldiging	87.848	144.978

8.9

WNT VERANTWOORDING 2019

Naam/functie	Ruth Mackenzie Artistiek directeur
	2018
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 30/09
Omvang dienstverband	0,6
Gewezen topfunctionaris	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja
Individueel WNT Maximum	85.050
Beloning	60.000
Belastbare onkostenvergoedingen	14.850
Beloning betaalbaar op termijn	-
Subtotaal	74.850
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	74.850

De leden van de raad van toezicht verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd.

Antony & Cleopatra - Tiago Rodrigues, Teatro Nacional D. Maria II

9. CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: de Raad van Toezicht van stichting Holland Festival

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport op pagina 31 tot en met 58 opgenomen jaarrekening 2019 van stichting Holland Festival te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting Holland Festival op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Controlestandaarden vallen, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van stichting Holland Festival zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf betreffende overige aangelegenheden

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiele afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden

hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Hilversum, 23 maart 2020
Ref: BvH.2020.164000

KAMPHUIS & BERGHUIZEN
Accountants/Belastingadviseurs

drs. B.G.W. van Heusden RA RV MBV CIA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020, de Regeling Controleprotocol WNT 2019 ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer

kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Congo - Faustin Linyekula

Bijlage I.

COPRODUCTIE EN SAMENWERKING

Coproducties en samenwerkingspartners

I4-18 NOW: WWI Centenary Commissions; Actoral Marseille en Les films de Force Majeure; Adelaide Festival; ArtsEmerson; B'Rock Orchestra; Ballet du Nord - CCN de Roubaix Hauts de France; Brooklyn Academy of Music; Barbican Centre; Beijing Music Festival; Berlin Konzerthaus; Bozar; Brenda R. Potter; Cal Performances; Celebrity Series; Centre for the Less Good Idea; Centro Cultural de Belém; Centro Cultural Vila Flôr; Charleroi danse; Cincinnati Opera; Concertgebouw Brugge; De Munt/La Monnaie; De Nationale Opera; doubleA Foundation; Eye Filmmuseum; Festival de Marseille; Festival International d'Art Lyrique d'Aix-en-Provence/Château La Coste; Festival Printemps des Comédiens; Firenze Suona Contemporanea; GAM (Centro Cultural Gabriela Mistral); GMEM; Hebbel am Ufer; Hellerau - Europäisches Zentrum der Künste; Het Nationale Ballet; John F. Kennedy Center for the Performing Arts; Kaserne Basel; Koninklijk Conservatorium Den Haag; Kremerata Baltica; KunstFestSpiele Herrenhausen; Kunstenfestivaldesarts; Koninklijke Vlaamse Schouwburg; La Bellone; La Filature, Scène nationale – Mulhouse; La Rose des Vents; Le Centquatre-Paris; Le Manège, scène nationale – Reims; Le Quai Centre Dramatique National Angers Pays de la Loire; Leipzig Gewandhaus; Les Halles de Schaerbeek; Les Théâtres de la Ville de Luxembourg; Lia Rumma Gallery; Los Angeles Philharmonic; Luminato Festival Toronto; Maison du Spectacle; MASS MoCA; Muffatwerk; Münchner Kammerspiele; Odéon-Théâtre de l'Europe; Onassis Cultural Centre; Opéra de Lille; Opéra National de Paris; OSCAM – Marian Duff; Park Avenue Armory; Present Perfect vzw; RightAboutNow Inc.; Rooberoo Mansion; Ruhrtriennale; Sadler's Wells; Southbank Centre; Stanford Live; Stavros Niarchos Foundation Cultural Center; Stockhausen Stiftung für Musik; STUDIO teatrgaleria; Studios Kabako; Tanz Köln; Teatr Powszechny; Teatro do Campo Alegre; Teatro Nacional de São João; Temps d'Images; Texas Performing Arts; Théâtre de Liège i.k.v. IMPACT; Théâtre du Nord; Théâtre National de Bretagne; Théâtre de la Ville / Festival d'Automne – Paris; The Andrew W. Mellon Foundation; The Market Theatre Johannesburg; The Momentary; Tomorrowland; TR Warszawa; University Musical Society; Théâtre Vidy-Lausanne; Volksbühne; Wexner Center for the Arts; W.L.S. Spencer Foundation; World Opera Lab

Partners contextprogramma

ACES; Afropean; Black Renaissance; Boekhandel Van Rossum; Collectif Faire-Part; DAS Theatre; De Balie; Het Ketelhuis; Hugo Olijfveldhuis; Melkweg Expo; Mister Motley; Podium Mozaiek; Stedelijk Museum; Subbacultcha; The Black Archives; Jennifer Tosch; Universiteit van Amsterdam; Vrije Academie; World Opera Lab; Zuid-Afrikahuis

Compositie-opdrachten

Actress, voor Actress x Stockhausen Sin {X} II (i.s.m. Southbank Centre); Colin Benders, voor Electro Symphonic Orchestra

Bijlage 2.

PROGRAMMA 2019

Opera & muziektheater

The Head & The Load

William Kentridge, Philip Miller, Thuthuka Sibisi, Gregory Maqoma

Holland Festival 2019 opende met muziektheater over een vergeten koloniale geschiedenis.

aus LICHT

deel 1: Michael

Karlheinz Stockhausen, Holland Festival, De Nationale Opera, Koninklijk Conservatorium Den Haag, Stockhausen-Stiftung für Musik
De wereldpremière van Stockhausens monumentale muzikale universum

aus LICHT

deel 2: Lucifer en Eva

Karlheinz Stockhausen, Holland Festival, De Nationale Opera, Koninklijk Conservatorium Den Haag, Stockhausen-Stiftung für Musik
Kinderkoren, sprookjesachtig slagwerk en fanfare kenmerkten deel 2 van *aus LICHT*.

Defence of the Less Good Idea / Blind Mass Orchestra / Requiem Request

William Kentridge, João Renato Orecchia Zúñiga, Gregory Maqoma, Nhlanhla Mahlangu
Een avond met werk uit Kentridges *The Centre for the Less Good Idea*

Enyangeni / Ursonate

William Kentridge, Nhlanhla Mahlangu
Dans en absurdisme uit *The Centre for the Less Good Idea*

© Gregor Brändli - Kaserne Basel

Not Another Diva ...

Hlengiwe Lushaba, Faustin Linyekula, Studios Kabako

Linyekula en Hlengiwe Lushaba speelden een theaterconcert over de kracht van de diva.

Mitra

Jorge León, Eva Reiter, George van Dam, Claron McFadden

Muziektheater, film en installatie ineen; een schreeuw om verzet

Opera in het park: Pelléas et Mélisande

Claude Debussy, De Nationale Opera

De opera werd vertoond op groot scherm in Park Frankendael.

Triptych (Eyes of One on Another)

Bryce Dessner, Kaneza Schaal, Korde Arrington Tuttle, Roomful of Teeth, Askol Schönberg

Een muziektheatraal onderzoek naar het werk van Robert Mapplethorpe

© Ruth & Martin Waltz

aus LICHT

deel 3: Samenwerken en het openen van de ruimte

Karlheinz Stockhausen, Holland Festival, De Nationale Opera, Koninklijk Conservatorium Den Haag, Stockhausen-Stiftung für Musik
De finale van Stockhausens kosmische klankwereld

Pelléas et Mélisande

Claude Debussy, De Nationale Opera

Een subtiel en hedendaags operasprookje

Theater

Los Incontados: un tríptico

Mapa Teatro

Etno-fictie van Mapa Teatro over geweld in de Colombiaanse samenleving

Sur les traces de Dinozord

Faustin Linyekula, Studios Kabako

Een hoogtepunt uit het oeuvre van Linyekula

Crash Park - La vie d'une île

Philippe Quesne

Absurdistische, beeldende voorstelling over het eigenaardige gedrag van mensen

© La Bellone/Brussel

Piki Piki

Djino Alolo Sabin, Studios Kabako

Een Congolees multitalent presenteerde zijn politieke danssolo.

Antony and Cleopatra

Tiago Rodrigues, Teatro Nacional D. Maria II

Poëtisch theater over de grootste politieke liefdestragedie

Congo

Faustin Linyekula

Linyekula's nieuwste voorstelling was een ode aan zijn thuisland.

The Scarlet Letter

Angélica Liddell, Atra Bilis Teatro

Een theatraal pleidooi voor de absolute vrijheid van de kunstenaar

Roughhouse

Richard Siegal / Ballet of Difference & Ensemble Schauspiel Köln

Theater en dada-achtige dans van Richard Siegal

De kersentuin

Simon McBurney, Internationaal Theater Amsterdam

McBurney regisseerde het ITA-ensemble in klasieke Tsjechov.

Paisajes para no colorear

Marco Layera

Layera en negen Chileense tienermeisjes lieten de stem van een nieuwe generatie vrouwen horen.

Proces

Krystian Lupa, Nowy Teatr

Poolse theatergrootmeester kwam met een filmische bewerking van Kafka's *Proces*.

Muziek

Eight

Michel van der Aa

Droomachtige virtual reality van Van der Aa

Turan Dokht

Aftab Darvishi, Miranda Lakerveld, Nilper Orchestra

Darvishi en Lakerveld maakten een interculturele herschrijving van een legendarisch personage.

Vehicle

Gerhard Marx, Shane Cooper, Diamanda La Berge Dramm

Installatie en performance vol muziek van levenloze objecten

Chronicle of Current Events

Mieczysław Weinberg, Kirill Serebrennikov, Gidon Kremer, Kremerata Baltica

Ode aan Weinberg in concert met video van Serebrennikov

© Fabien Coste

Le jeune noir à l'épée

Abd Al Malik

De Franse rapper bracht een ritmische rebellie over diversiteit en globalisering.

Actress x Stockhausen SIN {X} II

Actress, Nederlands Kamerkoor
Britse producer Actress liet zich inspireren door Stockhausen in concert met het Nederlands Kamerkoor.

Partita for 8 Voices

Roomful of Teeth
De toegankelijke vocale experimenten van Roomful of Teeth overdonderden het publiek in het Muziekgebouw.

Paper Music

William Kentridge, Philip Miller
Absurdistisch, poëtisch ciné-concert met tekeningen van Kentridge en muziek van Philip Miller

Electro Symphonic Orchestra

Colin Benders
Benders' zelfgebouwde orkest van synthesizers ging in wereldpremière in een uitverkocht Concertgebouw.

Dans

De zes Brandenburgse Concerten

Anne Teresa De Keersmaeker, Amandine Beyer, Rosas, B'Rock Orchestra
De Keersmaeker opende ogen en oren in haar unieke choreografische benadering van Bach.

Beautiful Me

Gregory Maqoma, Vuyani Dance Theatre
Maqoma vermengde westers en Afrikaans idioom in een politieke danssolo.

La danse de la rue I9

Jeannot Kumbonyeki
Protestdans met opruiende muziek uit Linyekula's Studios Kabako

Van Manen, Forsythe, Arqués

Het Nationale Ballet
Drie werken van drie generaties topchoreografen

Cion; Requiem of Ravel's Bolero

Gregory Maqoma, Vuyani Dance Theatre
Aangrijpend danstheater over een professionele rouwer

Multidisciplinair

Parlement debout

Faustin Linyekula
Linyekula regisseerde een theatrale parade door Amsterdam-Zuidoost.

The Invisible Exhibition

Zuid-Afrikaanse beeldend kunstenaars exposeerden virtuele kunstwerken in Frascati.

William Kentridge – Ten Drawings for Projection

William Kentridge
Eye opende een tentoonstelling met belangrijke animaties van Kentridge.

Context

Film op zondag

Tsjelovek s kinoapparatom
Touki Bouki
Qu'Allah bénisse la France
Aan voorstellingen gelieerde films werden voorafgaand aan het festival vertoond met inleidingen door filmcriticus Dana Linsen.

© Eric van Nieuwland

HF Young Academy

The Dark Edition
Speciaal programma voor HF Young als opmars naar het festival in samenwerking met Spyros Drosopoulos en Rosalie Wammes.

Weerkeren

Faustin Linyekula

Debat over de vraag welke functie kunst en kunstcentra kunnen hebben in een land in conflict. Met Faustin Linyekula, Dessy Gavrilova, Beri Shalmashi, Youri Albrecht (moderator).

De droom van Stockhausen

Frank Scheffer

Installatie en film van Scheffer over het *HELIKOPTER-STREICHQUARTETT* dat in 1995 op het Holland Festival in wereldpremière ging.

Johannesburg: city of 1000 faces

Zuid-Afrikahuis

Een gesprek met Kentridge over kunstenaars in Johannesburg. Gasten: Gregory Maqoma, William Kentridge, Ilvy Njokiktjien, Bart Luirink, Nicholas Clarke, Margriet van der Waal (moderator).

William Kentridge & Faustin Linyekula

In een volle Rabozaal gingen de twee associate artists in gesprek over kunst, het zwarte lichaam, het Afrikaans Continent en de paradoxen van de postkoloniale samenleving, Moderator: Quinsy Gario.

Boekentafel

Boekhandel Van Rossum opende een pop-up winkel in Frascati

The Welcome Table – Négritude

In deze discussie werd gekeken naar Négritude, een literaire en ideologische beweging die in de jaren dertig van de vorige eeuw werd ontwikkeld door zwarte, Franstalige intellectuelen, schrijvers en politici. Met o.a. Grâce Ndjako, Antoine Deul, Professor Tracy Denean Sharpley-Whiting, Joseph Jordan, Inez van der Scheer, Patricia Kaersenhout, Rose Sarpong en Zoë Citron.

Hamid Dabashi – Persian Culture on the Global Scene

Professor Dabashi ging in Podium Mozaïek dieper in op de Iraanse cultuur. Met professor

Dabashi, moderator Peyman Jafari en muziek door Sayeh Sodefiye, Beyzad Hassanzadeh en Leila Foroughi.

Black Heritage tour

Een rondleiding door het centrum van Amsterdam, waarin zichtbare artifacten van het koloniale verleden van de stad werden getoond. Onder leiding van Jennifer Tosch.

The Welcome Table – Identiteit

Publiek gesprek waarin onderzocht werd wat de rol is die kunst heeft in de transformatie van onze kijk op kolonialisme. Met Sruti Bala, Sean Hauser, Oluchi Igili en Eliza Ntoulia.

The Welcome Table – Verzet

Gesprek over de verbinding tussen Vereniging Ons Suriname en de Afro-Amerikaanse beweging Harlem Renaissance. Met Jessica de Abreu, Monique Steijns, Samora Bergtop, Naomi Veldwijk en Mitchell Esajas (moderator).

Verzwegen verhalen

William Kentridge

Debatavond met William Kentridge en Raquel van Haver over de betrouwbaarheid van geschiedschrijvers en over verzwegen verhalen. Moderator: Youri Albrecht.

William Kentridge en Walid Raad

Twee beeldend kunstenaars gingen in gesprek in het Stedelijk Museum. Moderator: Ikenna Azuike.

The Welcome Table – Collectif Faire-Part

Documentaires van filmmakers Anne Reijniers, Rob Jacobs, Nizar Saleh en Paul Shemisi die de relatie tussen België en Congo onderzoeken.

The Welcome Table – Postcolonial Body

Gesprek met theatermakers en filmmakers over verbeelding van een koloniaal verleden in kunst. Met Jennifer Tosch, Jolie Ngemi, Paul Shemisi, Nizar Saleh Hirji, Anne Reijniers, Rob Jacobs, Veronique Efomie en Janice Deul.

The Welcome Table – Édouard Glissant *One World in Relation*

Filmvertoning van *Édouard Glissant, One World in Relation* en gesprek met regisseur Manthia Diawara en Joseph Jordan.

The Welcome Table – Afropean

Symposium waarin werd onderzocht hoe kennis wordt overgedragen tussen generaties in de zwarte diaspora. Met Johny Pitts, Daniël Krikken, Nat Illumine, Minna Salami, schrijfster Bernadine Evaristo, Fusion, BMT (Black Mans Time), Umar Bin Hassan (The Last Poets) en Christine Otten.

Eyes on Robert

Expositie van hedendaagse fotografen die zich lieten inspireren door werk van Mapplethorpe. Met werk van Ari Versluis, Daan Couzijn, Dustin Thierry, Dylan van Vliet, Ferry van der Nat, Henri Verhoef, Martijn Mendel en Vytautas Kumza. Curator: Tjade Bouma

Subbacultcha x Holland Festival Club Night

Kunst en feest kwamen samen in OT301. Met Prison Religion, Nocturnal Femme, Bonaventure en Chernobyl.

Landloos

Mister Motley, Holland Festival

Hoe kan je in een land dat niet van jou is, denken en dromen over een toekomst voor jezelf en de toekomst van het desbetreffende gebied? Een online-rubriek met bijdragen van Kiedes van Wouden, Ilias Mahtab, Vamba Sherif, Lieneke Hulshof, Jessica de Abreu, Milo Vermeire en Bernke Klein Zandvoort.

Listening party Eddy De Clercq

DJ Eddy De Clercq draaide Zuid-Afrikaanse plaatjes

aus LICHT symposium

Muziekwetenschap (Universiteit van Amsterdam)

Symposium over Stockhausens *LICHT*, een kritische blik op laat 20e-eeuws muziektheater. Met Thomas Ulrich, Magdalena Zorn and Paul Griffiths.

Bijlage 3.

OVERZICHT MEDEWERKERS 2019

Organisatie

Raad van toezicht

Martijn Sanders, voorzitter
Gert-Jan van den Bergh
Mavis Carrilho (tot 9-10-2019)
Astrid Helstone
Jet de Ranitz
Tom de Swaan
Clarice Gargard (vanaf 1-10-2019)

Directie

Annet Lekkerkerker, directeur
(tot 1-9-2019)
Emily Ansenk, directeur (vanaf
1-9-2019)

Programmering

Annemieke Keurentjes, programma-manager
dans & theater
Jochem Valkenburg, programma-manager
muziek & muziektheater
Ravian van den Hil, programmamaker

Bedrijfsvoering

Servaas Hensen, hoofd bedrijfsvoering
Joke van der Helm
Rianne Meehan
Ellen Bijsterbosch
Marian van Wijngaarden

Communicatie & marketing

Norbert Bode, hoofd communicatie & marketing
Henny Knap-Go
Vincent Kouters (tot 30-09-2019)
Gertjan Pruim
An De Ridder
Runa Stam
Erna Theys
Evelien Lindeboom (vanaf 21-10-2019)

Development

Leonie Kruijenga, hoofd development
(tot 31-12-2019)
Mathilde Smit, hoofd development
(vanaf 16-12-2019)
Liza Meulenbroek
Manon Schreurs, HF Young coördinator
Esther van der Veldt (tot 31-07-2019)
Berbe Maltha

Productie

Han van Poucke, hoofd productie
Sigi Giesler, artistiek producer/coördinator *aus
LICHT* (tot 31-07-2019)
Hidde Bisschop
Ad van der Koog

Tijdelijke medewerkers en stagiaires

Sharon Amritpersad, Bram Anneveldt, Bianca van
Beugen, Erik Borgman, Michiel Brongers,
Douwe Bulten, Maarten van Burkum, Julia Clarke,
Kenza Cruden, Femke Diemer, Maud Dik,
Olav van Enkhuizen, David Frerichs, Veroniek
Geerts, Fabien Gruau, Rosa Hendriks, Guido van
den Hof, Frederique Hofman, Joop Hoffman, Dirk
Houthoff, Luc Huisman, Ghislaine Huizinga,
Thomas Ingelse, Iris Isha, Tycho van Iwaarden, Frits
Janszen, Djoere de Jong, Loic de Jong, Angela van
Kalsbeek, Colin Kassies, Amanda Kool, Daniel Kui-
pers, Henk Langeveld, Vincent Lafebre, Rik van
Leeuwen, Pieter Loman, Tom van de Loo, Kees van
Mameren, Linda Mathijssen, Levar Matroos, Stella
van Meersbergen, Michael Moorthaemer, Pauline
Mouw, Mit Nieuwboer, Martijn van Nunen, Jenneke
Obdeijn, Hans Oosterhaven, Jan Panis, Peter Pee-
reboom, Sarah Faye van der Ploeg, Peter Poel,
Maurice Potemans, Cis Rieken, Romy Rigter, Peter
Romkema, Eva Schippers, Tim Senden, Joost Smit,
Niek Snel, Ramon Snel, Paul Thurbly, Wannes van
der Veer, Dennis Verhaeg, Minke Voorn, Remko van
Wely, Lodewijk Wijnberg, Tiedo Wilschut, Suzanne
Wolfert, Moniek de Zeeuw, Inge Zeilinga, Roy van
Zon, Rosanne Zwikker

HF Young Circle

Ikenna Azuike, Hassina Bahar, Victorine Dijkstra,
Steven van den Haak, Omar de Jong, Andrea Kris-
tić, Naomi van der Linden, Rick Nelson, Bart Truij-
ens, Cornell Vernooij, Esther Zijtregtop

Tijdelijke medewerkers tijdens het festival

Ahmad Almouhmad, Ali Amigh, Mathilde Baillar-
ger, Jamie Betz, Evgenia Brendes, Claud Biemans,
Nuno Blijboom, Barend Blom, Joep Bollinger,
Berend Boot, Pippi Braam, Marsha Bruinen, Gabi
Brunhoso, Maeva Dolle, Floor Dommershuijzen,
Naomi Sjahira Dorothea, Marcel Duiverman,

De kersentuin - Internationaal Theater Amsterdam

Wouter Frantsen, Helen Fokkens, Harrie van Gemert, Moritz Geremus, Noortje de Gier, Remko Greidanus, Frieda Gustavs, Marianka Halters, Kristel Hegeman, Maite van Hellefont, Tjitske Hemkes, Annemieke van den Heuvel, Ruchama Hoed, Jelle Hoekema, Pia Hofstede, Saskia Hogervorst, Emma Hollander, Nathan Holscher, Giulia de Jong, Sanne Kamp, Michael Karr, William Kenter, Tjobo Kho, Stef Koenis, Michael Karr, Ruben Lanzieri, Anne Leijdekkers, Andrea Lewis, Jet Linssen, Liesbeth van Loon, Frank Lunenburg, Juliette Mout, Isira Mustamu, MilesMeehan, Femke Meijer, Marie Meyran, Andranik Mkrtychyan, Ahmed Mowafy, Frederique Nijman, Marianne Noorlander, Maria Onnink, Jelle Oudhof, Miguel Pereira, Larva

Peruzzotti, Gagi Petrovic, Roos Pollmann, Martine Rademakers, Yvonne Rienks, Rosa Ronsdorf, Alba Roorda, Martinez, Saul Roosendaal, Caitlin Rosbach, Ellis Scheer, Esther Schotanus, Eva-Luna Schulte, Sam Schwarz, Birger van Severen, Joelle Sniijders, Iris Spanbroek, Sheree Spencer, Nora Steenbergen, Stephan van Steenveldt, Daniel Steeneker, Anne Stoop, Jesse Strikwerda, Dennis Stroucken, Hanne Uekermann, Philip den Uyl, Rene van der Valk, Simone Verbeek, Vincent Verbeek, Christel Vesters, Laura de Vroom, Noah Voelker, Rob Vugs, Lotte Walrave, Vita Wilmering, Guus Witts, Daphne de Zeeuw, Angelo Zwaaneveld

Bijlage 4.

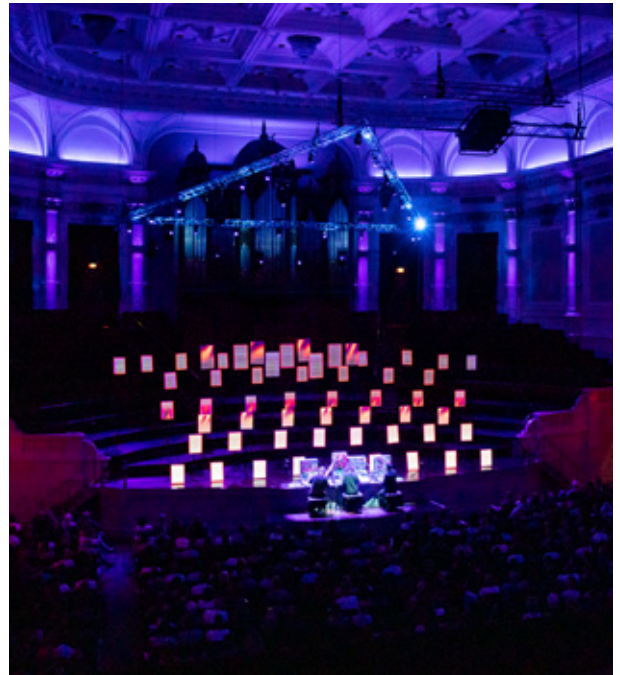
NEVENFUNCTIES

Raad van toezicht

Martijn Sanders was tot 2006 directeur van het Concertgebouw Amsterdam en oefent zijn adviespraktijk uit via Martijn Sanders Consultancy BV. Op 11 maart 2009 is Martijn Sanders benoemd tot voorzitter van het bestuur, nu raad van toezicht, van Stichting Holland Festival. De voorzitter van de raad van toezicht is tevens voorzitter van de Board of Governors die op 3 juni 2010 is opgericht. Naast dit voorzitterschap bekleedt Sanders ook de volgende functies: bestuurslid European Union Youth Orchestra in Londen, bestuurslid Internationale Film Festival Rotterdam, bestuurslid Kersjes Fonds, bestuurslid Elbphilharmonie in Hamburg, voorzitter International Conducting Competition Rotterdam, voorzitter Intermusica en member of the Artistic Committee of the Borletti-Buitoni Trust Foundation.

Gert-Jan van den Bergh is een van de oprichters van Bergh Stoop & Sanders NV Advocaten te Amsterdam en voorzitter van het Bestuur van de Stichting Jan Pietersz. Huis. Op 4 januari 2016 is Gert-Jan van den Bergh benoemd tot lid van de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Tot 2004 was hij werkzaam bij Stibbe, de laatste vier jaar als partner in de praktijkgroep Intellectuele Eigendom. Gert-Jan was raadsheer plaatsvervanger Hof Amsterdam, voorzitter bestuur Prins Bernhard Cultuurfonds afdeling Amsterdam, lid bestuur van de Stichting Het Rembrandthuis Amsterdam, lid bestuur Amsterdam Sinfonietta, lid bestuur Vrienden van het Nexus Instituut, lid bestuur van het Vlaams Cultuurhuis de Brakke Grond en lid van het bestuur van The International Gustav Mahler Foundation. Hij is bestuurslid van Stichting Human Activities.

Jet de Ranitz is voorzitter College van Bestuur van Hogeschool Inholland. Op 21 september 2016 is Jet de Ranitz benoemd tot lid van de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Voorheen bekleedde zij onder andere de volgende functies: voorzitter College van Bestuur van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Zakelijk Directeur van het Nederlands Dans Theater in Den Haag en directeur van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de Tilburg University. Huidige nevenfuncties zijn: voorzitter Erasmusprijs bestuur, lid raad van toezicht NTR, vice-voorzitter raad van commissarissen Espria, lid raad van commissarissen N.V. Verzekeringsmaatschappij Groot Amsterdam (VGA).

Electro Symphonic Orchestra - Colin Benders

Tom de Swaan is Voorzitter van de Raad van Commissarissen van de ABN AMRO Bank N.V. Op 8 juli 2016 is hij benoemd tot lid van de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Hij is voorzitter bestuur Stichting Fondsen Nederlands Kanker Instituut. Voorzitter van het bestuur Stichting Nationale Opera & Ballet Fonds, lid van het bestuur Stichting Liszt Concours, lid bestuur Stichting Premium Erasmus en daarnaast lid Advisory Board Akbank. De Swaan was in het verleden, naast zijn professionele werkzaamheden, actief bestuurlijk betrokken bij vele theater-, muziek- en culturele organisaties zoals onder andere het Joods Historisch Museum, De Nationale Opera, het Concertgebouworkest, het Muziektheater en de Vereniging Hendrick de Keyser.

Astrid Helstone is arbeidsrechtadvocaat en partner bij advocatenkantoor Stibbe in Amsterdam. Zij is gespecialiseerd in procesvoering en advisering over individuele en collectieve arbeidsrechtelijke kwesties. Tevens is zij Certified Pension Lawyer (CFL). Op 12 december 2018 is zij benoemd tot Lid van de raad van toezicht van Stichting Holland Festival. Helstone bekleedde diverse toezichthoudende en bestuursfuncties in de culturele sector en is op dit moment bestuurslid van Amsterdam Sinfonietta. Zij is tevens vaste Annotator Jurisprudentie Arbeidsrecht (JAR) en Hoofdredacteur Tijdschrift voor Arbeidsrecht in Context.

Clarice Gargard is per 1 oktober 2019 toegetreden tot de raad van toezicht van het Holland Festival. Clarice M.D. Gargard is journalist, columnist, programmamaker en social advocate. Ze houdt zich bezig met politieke en maatschappelijke kwesties omtrent het bevragen van machtsstructuren en intersectioneel feminisme. Ze maakte radioprogramma's bij SALTO Omroep Amsterdam en

Enyangu - Nhlanhla Mahlangu

tv-programma's voor AT5, NTR en de VARA. Ze is columnist bij NRC en correspondent Verzet bij De Correspondent.

Mavis Carrilho is zelfstandig adviseur en executive coach en tot 9 oktober 2019 lid van de raad van toezicht van het Holland Festival. Zij heeft ruim twintig jaar ervaring als organisatieadviseur en interim-manager in de profit- en non-profitsector. Daarnaast is zij commissaris bij woningcorporatie Ymere, voorzitter van de Chocolonely Foundation en lid Raad van Toezicht van Theater Rotterdam.

Directie/Staf

Emily Ansenk is sinds 1 september 2019 algemeen directeur van Stichting Holland Festival. Zij is lid van diverse kunstcommissies en jury's, zoals de jury van de Sacha Tanja Penning, voorzitter van de jury Henri Winkelman Award en lid van de Raad van Advies van Art Rotterdam.

Ook is zij lid van het bestuur van het Job Dura Fonds. In 2016 heeft zij deelgenomen aan het Getty Leadership Programme aan de Claremont University in Los Angeles en heeft zij bij DeNieuweCommissaris deelgenomen aan Tafel Next voor toezichthouders en commissarissen. Zij is tevens lid van de raad van toezicht van het Scheepvaartmuseum in Amsterdam.

Annet Lekkerkerker is tot 1 september 2019 algemeen directeur van Stichting Holland Festival. Zij is lid van Raad van Toezicht van Witte de With Center for Contemporary Art, bestuurslid van de Sikkens Foundation en Stichting Toneelschuur/Toneelschuurproducties. Zij heeft zitting in de NTR Adviesraad en is tot haar aantreden als vicevoorzitter van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

lid van de commissie van Advies van de Academie voor Theater en Dans. Zij is voorzitter van het ACI (Amsterdams overleg Culturele Instellingen).

Medewerkers

Enkele vaste medewerkers van het Holland Festival zetten naast hun werkzaamheden voor het festival, hun expertise in bij andere instellingen, organisaties of evenementen.

Annemieke Keurentjes is bestuursvoorzitter bij de Stichting Umland en lid van de raad van toezicht bij Schouwburg Amstelveen. Zij is tevens verkenner van het Fast Forward programma van het Fonds Podiumkunsten.

Norbert Bode is voorzitter bij de Overvoorde Gordon Stichting / Pauwhof Fonds, is adviseur bij het Fonds Podiumkunsten in de Commissie Festivals en voorzitter van het bestuur van mimetheatergroep Bambie en lid van de raad van toezicht van Stichting DEN Kennisinstituut cultuur & digitalisering.

Servaas Hensen is lid van de raad van toezicht van stichting Het Instituut.

Han van Poucke is coach/mentor in de Festival Production Management Training van The Festival Academy, een initiatief van de European Festival Association.

Ravian van den Hil is adviseur voor gemeente Rotterdam in de commissie podiumkunsten.

Mathilde Smit is voorzitter van de Stichting Raadhuisconcerten in Hilversum.

Bijlage 5.

HOLLAND FESTIVAL IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

Governors

Ronald Bax en Frank Lunenburg, G.J. van den Bergh en C. van den Bergh-Raat, Leni Boeren, Jehan van Dijk, Bernard en Ineke Dijkhuizen, Jeroen Fleming, A. Fock, H.J. ten Have en G.C. de Rooij, J. Kat en B. Johnson, Ton en Maya Meijer-Bergmans, Françoise van Rappard-Wanninkhof, M. Sanders, Tom de Swaan, Elise Wessels-van Houdt
Governors die anoniem wensen te blijven.

Hartsvrienden

R.F. van den Bergh, Kommer en Josien Damen, Sabine van Delft-Vroom, J. Fleury, V. Halberstadt, Astrid Helstone en Diederik Burgersdijk, Nienke van den Hoek en Alexander Ribbink, Isaïc en Francien Kalisvaart, Giovanna Kampouri Monnas, Luuk H. Karsten, Kristine Kohlstrand, Joost en Marcelle Kuiper, Cees Lafeber, Emma Moloney, Sijbolt Noorda en Mieke van der Weij, Ben Noteboom, Robert Jan en Mélanie van Ogtrop-Quintus, Jeroen Ouwehand, Marsha Plotnitsky, Anthony en Melanie Ruys, Rob van Schaik en Wijnanda Rutten, Ingeborg Snelleman en Arie Vreugdenhil, Coen Teulings en Salomé Bentinck, Patty Voorsmit, Hans Wolfert en Marijke Brinkman
Hartsvrienden die anoniem wensen te blijven.

Beschermers

M. Appeldoorn, Lodewijk Baljon en Ineke Hellingman, Maarten Biermans en Helena Verhagen, S. Brada, Frans en Dorry Cladder-van Haersolte, J. Docter en E. van Luijk, Huub A. Doek, L. Dommering-van Rongen, E. Granpré Moliere, M. Grotenhuis, S. Haringa, B. Heijse en A.M. Heijse-Verbeek, J. Houwert, W. en J. Jansen-Straver, R. Katwijk, R. Kupers en H. van Eeghen, Monique Laenen en Titus Darley, A. van der Linden-Taverne, F. Mulder, Adriaan en Glenda Nühn-Morris, G. van Oenen, Marinus Pannevis en Caroline Polak, H. Pinkster, Pim en Antoinette Polak, H. Sauerwein, Lisette Schuitemaker en Jos van Merendonk, C.W.M. Schunck, A.N. Stoop en S. Hazelhoff, Wolbert en Barbara Vroom, P. Wakkie, Martine Willekens, O.L.O. en Tineke de Wit Wijnen-Jansen Schoonhoven
Beschermers die anoniem wensen te blijven.

Begunstigers

B. Amesz, A. van de Beek en S. van Basten Batenburg, Ellen Birnie, Co Bleeker*, Jasper Bode, K. Bodon, Jan Bouws, E. Bracht, W.L.J. Bröcker, F. van den Broek, G. Bromberger, D. de Bruijn, G. van Capelleveen, P.M. Op de Coul, M. Daamen, J. Dekker, M. Doorman, Sylvia Dornseiffer, Chr. van Eeghen*, Ch. Engeler*, E.L. Eshuis*, Sandra Geisler, Susan Gloudemans, E. de Graaff Van Meeteren, F. Grimmelikhuisen, D. Grobbe, Annelies Heidstra en Renze Hasper, J. Hennephof, G. van Heteren, L. van Heteren, S. Hodes, J. Hopman*, J. Houtman, E. Hummelen, Wendy van Ierschot, Yolanda Jansen, P. Jochems, Jan de Kater, Ytha Kempkes, J. Keukens, E. Kocken, Bas Köhler, A. Ladan, M. Le Poole, M. Leenaers, K. Leering, M. Levenbach, T. Liefwaard, A. Ligeon, T. Lodder, R. Mackenzie, D. van der Meer, E. van der Meer-Blok, A. de Meijere, E. Merckx, Jaap Mulders, H. Nagtegaal, La Nube, Kay Bing Oen*, E. Overkamp en A. Verhoog, P. Price, F. Racké, H. Ramaker, J. Rammeloo, Wessel Reinink, M. Roozen, A. Schneider, H. Schnitzler, G. Scholten, Joanne Schouten, R.W. Siemers en I. Janssen, P. Smit, G. Smits, A. Sonnen, W. Sorgdrager en F. Lekkerkerker, K. Spanjer, Reinout Steenhuizen, Farid Tabarki, P.-M. H.-L. Tegelaar, C. Teulings, H. Tjeenk Willink, A. Tjoa, M. Tjoe-Nij, Y. Tomberg, Kurt Tschenett en Sasha Brunsmann, H. van der Veen, M.T.F. Vencken, A. van Vliet, R. Vogelenzang, M.M. de Vos van Steenwijk, A. Wertheim, M. Witter, M. van Wulfften Palthe, M. Yazdanbakhsh, P. van der Zant, M.J. Zomer, P. van Zwieten en N. Aarnink
Begunstigers die anoniem wensen te blijven.

* extra bijdrage

Jonge begunstigers

Helene Bakker, Aram Balian, Ilonka van den Bercken, Femke Blokhuis, Quirijn Bongaerts, Jonne ter Braak, Dirk Dekker, Matthijs Geneste, Hagar Heijmans, Ric van Holthe tot Echten, Brendon Humble, Jort van Jaarsveld, Aron Kovacs, Judith Lekkerkerker, Gustavo López, Pieter van der Meché, Frans Muller, Boris van Overbeeke, Jill Pisters, Menzo Reinders, Peter Ruys, Guus Schaepman, Eerke Steller, David van Traa, Rosanne Thesing en Melle Kromhout, Frank Uffen, Frank Verschoor, Tristen Vreugdenhil, Lonneke van der Waa
Jonge Begunstigers die anoniem wensen te blijven.

Liefhebbers

Alle 629 Liefhebbers

Musici van Enyangeni

HOLLAND FESTIVAL IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

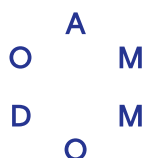
subsidiënten

hoofdbegunstiger

FONDS 21

productiepartner

fondsen, sponsors en instellingen

mediapartners

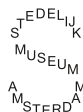
HF Business

partners

locaties

Stichting Holland Festival

Piet Heinkade 5, 1019 BR Amsterdam
t +31 (0)20 - 788 21 00
info@hollandfestival.nl